

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Chinese Contemporary Fictions Translated
by H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn

รินฤทัย สัจจพันธุ์

Ruenruthai Sujjapun

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดี จำนวน 9 เรื่องในหนังสือ 6 เล่ม วรรณกรรมจีนร่วมสมัยทั้ง 9 เรื่อง สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของการเมืองและสังคมจีนจากระบบคอมมิวนิสต์มาจนถึงยุคสมัยใหม่ที่เป็นระบบทุนนิยม และบริโภคนิยมมีบทบาทสำคัญ ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวจีน พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยแสดงถึงพระวิริยภาพและพระปรีชาสามารถในภาษาจีน และพระปรีชาสามารถด้านภาษาไทย ที่ทรงเลือกสรรถ้อยคำสละสลวย และเหมาะสมแก่บริบทของเรื่อง อีกทั้งยังแสดงพระปรีชาญาณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ทรงคัดสรรวรรณกรรมจีนร่วมสมัยที่มีเรื่องราวฉายภาพของสังคมจีนอย่างแจ่มชัด เน้นให้เห็นการปะทะกันของคุณค่าแบบดั้งเดิมกับคุณค่าแบบสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นภาพของสังคมไทยซึ่งกำลังเผชิญวิกฤติจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในตัวเองเดียวกัน

คำสำคัญ : สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย

Abstract

This article aims to study nine Chinese contemporary fictions in six books translated by H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn. These nine fictions reflect the social and political changes in China during several decades : from commune to the modern world where the capitalism and personal gain take priority and also materialism and consumptionism are influent. These rapidly changes effect the Chinese ways of life and traditions. The Princess's translated books show her fluency in the Chinese language as well as in Thai which can be seen in the selection of the proper words to the contexts. In addition, these books reflect the ability of her selection of the Chinese contemporary fictions which emphasize on the conflicts between traditional values and modern values. These Chinese contemporary fictions can be a mirror which reflects Thai contemporary society facing the crisis of the social and cultural changes as well.

Keywords : H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn, The translated works, Chinese contemporary fictions

พระปรีชาสามารถด้านวรรณศิลป์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระปรีชาสามารถด้านวรรณศิลป์อย่างเอกอุ เป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ปวงพสกนิกร จากพระราชนิพนธ์จำนวนกว่า 100 เรื่อง อันมีหลากหลายประเภท ทั้งสารคดีวิชาการ บทปาฐกถา ความเรียง สารคดี ซึ่งเป็นเรื่องเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ กวีนิพนธ์ พระราชนิพนธ์แปล และเพลง นอกจากพระปรีชาสามารถด้านวรรณศิลป์แล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังมีพระอัจฉริยภาพในการสร้างสรรค์ศิลปะแขนงอื่น ได้แก่ จิตรกรรม ภาพถ่าย และดุริยางคศิลป์ ทั้งทรงดนตรี ทรงพระราชนิพนธ์บทเพลง และทรงขับร้อง เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 เนื่องในวันศิลปินแห่งชาติ กระทั่งวงวัฒนธรรมทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายโล่พระสมัญญา “วิศิษฏศิลปิน” มีความหมายว่า ผู้เป็นเลิศในงานศิลปะ เพื่อเทิดพระเกียรติในฐานะที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์งานศิลปะหลายแขนง และทรงเป็นปราชญ์ผู้รอบรู้ศิลปวัฒนธรรมของชาติทุกด้าน มีประวัติศาสตร์ โบราณคดี คติชน ศิลปะ วรรณคดี และภาษา เป็นอาทิ อีกทั้งทรงมีคุณูปการอุปถัมภ์ศิลปะและศิลปินทุกสาขาอาชีพ ดังความตอนหนึ่งในคำกราบบังคมทูลเนื่องในวโรกาสทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายโล่พระสมัญญา “วิศิษฎ์ศิลปิน” ว่า

“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นวิศิษฎ์ศิลปิน ผู้มีพระอัจฉริยภาพหลายสาขา อาทิ สาขา วรรณศิลป์ สังคีตศิลป์ และทัศนศิลป์ทรงมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ และประจักษ์ในวงการศิลปะ ทรงเป็นปราชญ์ทางวิชาการ บริหารจัดการด้านวัฒนธรรมที่มีคุณูปการต่อปวงชนชาวไทย อีกทั้งทรงเป็น อัครราชูปถัมภ์ภักทนต์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมไทยสืบเนื่องมาโดยตลอด พระราชกรณียกิจและพระราชจริยวัตรอันงดงาม นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย สมควรได้รับการเฉลิมพระเกียรติให้ปรากฏสืบไป”

พระปรีชาสามารถด้านศิลปะและวัฒนธรรมเป็นที่ประจักษ์ชัดและโสมนัสแซ่ซ้องในหมู่ประชาชนชาวไทยและชาวต่างประเทศตลอดมา

พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมีพระปรีชาสามารถรอบรู้ภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาละติน พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมภาษาต่างประเทศมีทั้งงานประพันธ์ประเภทสารคดี บันเทิงคดี และกวีนิพนธ์ ดังนี้

พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาอังกฤษ

1. หนังสือ *กำเนิดอนาคต*

เป็นพระราชนิพนธ์แปลจากหนังสือเรื่อง *Where the Future Begins* ของ Amadou - Mahtar M'Bow (อะมาตู - มาห์ตาร์ เอ็มโบว์) ชาวเซเนกัล ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ระหว่าง พ.ศ. 2517 – 2530 พระองค์ทรงใช้เวลาแปล 13 วัน คือระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคมถึง 11 มิถุนายน พ.ศ. 2526 แต่พิมพ์เผยแพร่ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2528 ทรงใช้พระนามปากกาหรือพระนามแฝงว่า “บันดาล”¹

¹สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระนามปากกาหรือพระนามแฝง 4 พระนาม คือ

ก้อนหิน - ก้อนกรวด เป็นพระนามแฝงที่ทรงหมายถึง สมเด็จพระเทพรัตนฯ และพระสหายสามารถแยกได้เป็น ก้อนหิน หมายถึง สมเด็จพระเทพรัตนฯ ส่วนก้อนกรวด หมายถึง คุณกฤษณา ไกรฤกษ์ พระองค์รับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “เราตัวโตเลยใช้ว่า ก้อนหิน ทวนตัวเล็ก เลยใช้ว่า ก้อนกรวด รวมกันจึงเป็น ก้อนหิน - ก้อนกรวด” พระนามแฝงนี้ ทรงใช้ครั้งเดียวตอนทรงพระราชนิพนธ์บันทึก เรื่องจากเมืองอิสราเอล เมื่อ พ.ศ. 2520

แวนแก้ว สมเด็จพระเทพรัตนฯ มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “ชื่อ แวนแก้ว นี้ตั้งเอง เพราะตอนเด็ก ๆ ชื่อลูกแก้ว ตัวเองอยากชื่อแก้ว ทำไม่ถึงเปลี่ยนไปไม่รู้เหมือนกัน แล้วก็ชอบเพลงน้อยใจนางเอกชื่อ แวนแก้ว” ทรงเริ่มใช้พระนามแฝง **แวนแก้ว** ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 เมื่อทรงพระราชนิพนธ์และทรงแปลเรื่องสำหรับเด็ก ได้แก่ **แก้วจอมซน แก้วจอมแก่น และขบวนการนกนางเขน**

หนูน้อย สมเด็จพระเทพรัตนฯ มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “เรามีชื่อเล่นที่เรียกกันในครอบครัวว่า น้อย เลยใช้นามแฝงว่า หนูน้อย” ทรงใช้เพียงครั้งเดียวในบทความเรื่อง “ป้องกันรัก” ตีพิมพ์ในหนังสือ **25 ปีจิตรลดา** เมื่อ พ.ศ. 2523

บันดาล สมเด็จพระเทพรัตนฯ มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “ใช้ว่าบันดาล เพราะคำนี้ผุดขึ้นมาในสมอง เลยใช้เป็นนามแฝง ไม่มีเหตุผลอะไรในการใช้ชื่อนี้เลย” ทรงใช้ในงานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ที่พระราชทานแก่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

กำเนิดอนาคต เป็นหนังสือที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมทั่วโลกทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ผู้แต่งได้นำเสนอปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตอน ๆ เช่น สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ข้อสงสัยเกี่ยวกับความเจริญ เอกลักษณะทางวัฒนธรรม ความไม่แน่นอนและการฟื้นฟูค่านิยม เป็นต้น พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2528 โดยสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ตัวอย่างบางส่วนจากตอน “ความไม่แน่นอนและการฟื้นฟูค่านิยม” ดังนี้

“...หลายประเทศพยายามที่จะสร้างสังคมโดยฟื้นฟูค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ฝังรากลึก ความคาดหวังนี้เป็นการถ่ายทอดพลังให้แก่จิตใจ ศาสนา หรือขบวนการทางจิต ซึ่งคนส่วนหนึ่งในประเทศเหล่านี้กำลังแสวงหาเพื่อสร้างความมั่นคงทางจริยธรรมและความคิดที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บางคนมีความแน่วแน่ที่จะสร้างความเป็นสมัยใหม่ในแบบของตนเอง โดยตีความประเพณีเสียใหม่ให้เข้ากับลักษณะสร้างสรรค์ ความหวังเช่นนี้ทำให้เกิดการจัดมาตรฐานและการปฏิบัติในสังคมเสียใหม่ด้วยการเอาเนื้อหาจากประเพณีวัฒนธรรม วิธีการทำงาน สุนทรียภาพหรือค่านิยมทางศีลธรรม ซึ่งจะทำให้สังคมก้าวหน้าได้โดยไม่ทรยศต่อตัวเอง และด้วยการละทิ้งธรรมเนียมและค่านิยมที่ปิดกั้นตนอยู่ในอดีตซึ่งไม่ให้โอกาสที่จะก้าวหน้า...”

2. บทความ

บทความ มี 3 บท คือ “การศึกษาเพื่อมวลชน” “ศาสนสถานในพุทธศาสนาของอินโดนีเซีย เทศนาในก้อนศิลา” และ “เขานุรักษ์บุโรพุทโธกันอย่างไร” บทความทั้ง 3 เรื่องนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงแปลทั้งเนื้อหาและคำบรรยายภาพ ลงพิมพ์ในวารสารยูเนสโกยูริเย ฉบับแปลภาษาไทย เดือนตุลาคมและพฤศจิกายน พ.ศ. 2526 ทรงใช้พระนามแฝงว่า “บันดาล” เช่นกัน

พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาฝรั่งเศส

ขบวนการนกนางเขน

เป็นพระราชนิพนธ์แปลจากวรรณกรรมเยาวชนภาษาฝรั่งเศส เรื่อง *Rossogols en Cage* ของ Madeleine Treherne (มัดเลน เตรอะแอรน์) ทรงใช้พระนามแฝง “แวนแก้ว” ลงพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสารสตรีสาร ภาคพิเศษ พ.ศ. 2521 และพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2524

ขบวนการนกนางเขน เป็นเรื่องราวของเด็ก ๆ 8 คน เรียกกลุ่มตนเองว่า “ขบวนการนกนางเขน” ท้องเที่ยวผจญภัยเล่นสนุกไปในที่ต่าง ๆ บังเอิญไปติดอยู่ในห้องใต้ดินอยู่นาน 25 วัน ก่อนจะมีคนมาช่วยออกไปได้ แต่ในระหว่างเผชิญทุกข์ร่วมกันนั้น เด็ก ๆ ได้แสดงให้เห็นความรักและมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ไม่แบ่งเชื้อชาติ ชนชั้น และวัฒนธรรม ต่างมีน้ำใจ ผูกพันเอื้ออาทร เด็กที่เป็นผู้นำก็แสดงความกล้าหาญ เป็นนักรวางแผน และคอยให้กำลังใจแก่เพื่อน ๆ ผู้తోแท้ เป็นงานเขียนที่อ่านสนุกและประทับใจ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงแปลโดยใช้ภาษาง่าย ๆ สละสลวย ไม่มีสำนวนฝรั่งรุงรัง

พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาเยอรมัน มีจำนวน 2 เล่ม คือ

1) ความฝัน

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เป็นพระราชนิพนธ์แปลบทละครวิทยุ 5 เรื่องของกุนเทอร์ ไอช์ (Günter Eich, ค.ศ. 1907 – 1972) นักเขียนชาวเยอรมัน ซึ่งเขียนถึงความฝันไว้ 5 เรื่อง ฉากของแต่ละเรื่องเกิดขึ้นในประเทศต่างกัน คือ เยอรมนี จีน ออสเตรเลีย รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา บทละครวิทยุทั้ง 5 เรื่องสะท้อนเรื่องราวของสังคมหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ที่น่าจะมีมั่งคั่งและมีสันติสุข แต่ผู้คนกลับเผชิญกับสงครามในอีกรูปแบบหนึ่ง นั่นคือ ความทุกข์ ความป่วยไข้ ความพิการ และความตาย และที่สำคัญคือ การผิดศีลธรรม ความเห็นแก่ตัว และความโหดร้ายของมนุษย์ด้วยกันเอง เรื่องราวใน*ความฝัน*ทำให้ผู้อ่านเข้าใจโลกและชีวิตอย่างลุ่มลึก ผ่านสื่อสัญลักษณ์ต่าง ๆ และมีกลวิธีการประพันธ์ที่แยบคาย ตอนท้ายของพระราชนิพนธ์แปลแต่ละเรื่อง มีพระราชอธิบายซึ่งทรงตีความความฝันแต่ละเรื่องทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจความหมายลุ่มลึกของเรื่องอันเกิดจากศิลปะของการประพันธ์และความแตกต่างทางวัฒนธรรม พระมหากษัตริย์คุณเช่นนี้เป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้อ่าน พระราชนิพนธ์แปลเล่มนี้พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2548

อนึ่ง บทละครเรื่อง “ปลวก” ซึ่งเป็นหนึ่งใน 5 เรื่องของเรื่องชุด*ความฝัน* เคยลงพิมพ์ใน *มติชนสุดสัปดาห์* และรวมเล่มในหนังสือพระราชนิพนธ์แปลอีกเล่มหนึ่ง ชื่อ *เพียงวันพบวันนี้ที่สำคัญ*² ซึ่งพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2548 เป็นหนังสือรวมวรรณกรรมพระราชนิพนธ์แปล 3 เรื่อง คือ บทละครวิทยุเรื่อง “ปลวก” ของกุนเทอร์ ไอช์ ความเรียงเรื่อง “แสงโคมของไอ้เร่คอ” ของปาจิน นักเขียนจีนสมัยศตวรรษที่ 20 และเรื่องสั้นขนาดยาว เรื่อง “สาวน้อยเสียหยา” ของเหยียนเกอหลิง นักเขียนจีนร่วมสมัย

²สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงอธิบายไว้ใน “คำนำ” ว่า ชื่อหนังสือพระราชนิพนธ์เล่มนี้ มาจากวรรคหนึ่งของบทกวีพระราชนิพนธ์ชื่อ “วันนี้” ทรงพระราชนิพนธ์ราว พ.ศ. 2525 หรือ 2526 โดยทรงได้ความคิดจากเพลง Today เนื้อความบทกวีในบทสุดท้ายนี้คือ “เพียงวันพบวันนี้ที่สำคัญ วันของฉันที่แท้แค่วันเดียว”

2) นิทานโกทกเยอรมัน ของ บารอน ฟอน มินซ์เฮาเซน

พระราชนิพนธ์แปลเล่มนี้พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2557 เป็นหนังสือรวมนิทานโกทก 22 เรื่อง ของบารอน ฟอน มินซ์เฮาเซน (Baron von Münchhausen ค.ศ. 1720 - 1797) ซึ่งสร้างความสนุกสนานขบขันแก่ผู้อ่านอย่างยิ่ง เพราะเป็นเรื่องมหัศจรรย์เหลือเชื่อ เช่น ซี่ม้าครึ่งตัว เสื้อติดเชื้อมาบ้า เดินทางไปโลกพระจันทร์ ใช้มันหมูตากแห้งตกเบ็ดร้อยเป็นพวง ระเบิดหนีด้วยหินเหล็กไฟ นิทานโกทกเยอรมันเป็นเรื่องเล่าที่มีอายุยาวนานเกือบ 300 ปี และมีชื่อเสียงในฐานะวรรณกรรมอมตะของโลกเรื่องหนึ่ง³

พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาจีน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. กวีนิพนธ์ มีจำนวน 2 เล่ม คือ

1) *เก็จแก้วประกายกวี* เป็นหนังสือรวมพระราชนิพนธ์แปลบทกวีจีน พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2538

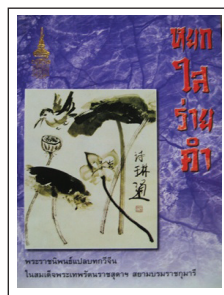
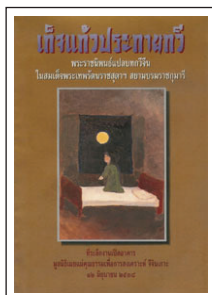
2) *หยกใสร้ายคำ* เป็นหนังสือรวมพระราชนิพนธ์แปลบทกวีจีน จำนวน 34 บท พร้อมบทถอดเสียงอ่านด้วยระบบพินอิน พระราชาธิบายและตีความบทกวี รวมทั้งความหมายของคำศัพท์ พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2541 โดยภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแปลนิทานโกทกชุดนี้ไว้หลายเรื่อง ในชื่อว่า “กิจการของบารอนมินเคาเส้น” โดยทรงใช้พระนามแฝงว่า รามจิตติ ลงพิมพ์ในดุสิตสมิต ฉบับที่ 156 - 181 (มกราคม 2464 - กรกฎาคม 2465)

อ้างจาก กุสุมา รักขมณี, “เรื่องเล่าของบารอนในพระราชนิพนธ์เรื่อง “กิจการของบารอนมินเคาเส้น” และเรื่อง “นิทานโกทกเยอรมันของบารอน ฟอน มินซ์เฮาเซน” ซึ่งลงพิมพ์ในวารสารราชวิทยาลัยราชบัณฑิตยสภา ฉบับเดือนเมษายน 2558 ของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชูปถัมภ์

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

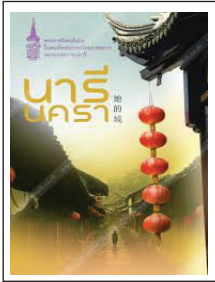

2. ร้อยแก้วบันเทิงคดี มีจำนวน 6 เล่ม⁴ คือ

- 1) **ผีเสื้อ** พิมพ์ครั้งแรก 2537
- 2) **เมฆเหิน น้ำไหล** พิมพ์ครั้งแรก 2538
- 3) **หมู่บ้านเล็กตระกูลเป้า** พิมพ์ครั้งแรก 2555
- 4) **นารีนครา** พิมพ์ครั้งแรก 2556
- 5) **ตลอดกาลนะนานแค่ไหน** พิมพ์ครั้งแรก 2557
- 6) **รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ** พิมพ์ครั้งแรก 2558

⁴หากรวม **เพียงวันพบวันนี้ที่สำคัญ** ซึ่งมีพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีน 2 เรื่องด้วย ก็จะเป็น 7 เล่ม แต่เรื่องสั้นขนาดยาวชื่อ “สาวน้อยเสี้ยวหยูว” พิมพ์รวมอยู่ในหนังสือพระราชนิพนธ์ แปลชื่อ **รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ**ด้วย และพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนอีกเรื่องหนึ่งเป็นความเรียง นอกจากนี้พระราชนิพนธ์ 2 เล่มหลัง คือ เรื่อง **ร้านน้ำชา** และเรื่อง **ความรักโดจะไม่ปวดร้าว** พิมพ์เผยแพร่หลังจากเขียนบทความนี้แล้ว ผู้เขียนจึงยังไม่ได้นำมาศึกษารวมไว้ ณ ที่นี้

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย 5 เล่มแรก เป็นนวนิยาย ส่วนเล่มที่ 6 เป็นเรื่องเล่าขนาดสั้น จำนวน 4 เรื่องของนักเขียนจีน 3 คน คือ เรื่อง “โคมส้มดวงน้อย”, “หมิงจี้กับเหมียวน้อยมีจี้”, “สาวน้อยเสี่ยวหยู” และ “ตำนานกับข้าวคู่”

พระปรีชาสามารถของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในการแปลวรรณกรรมต่างประเทศจากภาษาต่าง ๆ เป็นที่ประจักษ์ยิ่งในวงวรรณกรรม สมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทยได้ขอพระราชทานุญาตแปลทุกเล่มถ้าทุกเล่มพร้อมถวาย “รางวัลสุรินทราชา” ในฐานะนักแปลดีเด่นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2558

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงศึกษาภาษาจีนด้วยพระวิริยภาพและพระปรีชาสามารถอย่างยิ่ง นอกจากภาษาแล้ว ทรงรอบรู้ประวัติศาสตร์ สังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ตลอดจนภูมิปัญญาจีน ที่ปรากฏในสุภาษิต อุปมา ความเชื่อ สำนวนภาษา ฯลฯ อย่างลึกซึ้งอีกด้วย นอกจากผู้อ่านจะเพลินอารมณ์และได้ข้อคิดจากวรรณกรรมพระราชนิพนธ์แปลแล้ว ยังได้รับทราบบริบททางสังคมของเรื่อง และคุณค่าด้านสาระความคิดจากพระราชนิพนธ์ค่านำ ได้ความรู้จากเชิงอรรถที่ทรงอธิบายขยายความถ้อยคำบางคำหรือข้อความบางตอนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่มาก หรือรับทราบรายละเอียดมากขึ้น และได้ความรู้เพิ่มเติมจากภาคผนวกท้ายเล่ม จึงนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยแต่ละเรื่องมีเนื้อหา ดังนี้

ผีเสื้อ (2537)

พระราชนิพนธ์แปลจากผลงานของ *หวางเหมิง* นักประพันธ์จีนผู้นี้ได้ทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวายหนังสือฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งเดินทางมาประเทศไทยในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมของจีน

นวนิยายเรื่อง *ผีเสื้อ* เป็นเรื่องสะท้อนสังคมจีนช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 – 1969 (พ.ศ. 2509 – พ.ศ. 2512) หรือตรงกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยช่วงยุค “ฉันทจินมาหาความหมาย” เหม่าเจอตงซึ่งเป็นประธานพรรคคอมมิวนิสต์ในขณะนั้นประกาศบังคับใช้ลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างเคร่งครัดทั่วประเทศเพื่อจัดผู้ฝึกไฟทุมนิยมและพวกกรรมการบริหารพรรคที่ถูกกล่าวหาในขณะนั้นว่ามีความคิดเป็น “ฝ่ายขวา” เพราะคัดค้านไม่เห็นด้วยกับความคิดสุดโต่งของประธานเหมา อันมีโจวเินไหลและเติ้งเสี่ยวผิง เป็นต้น เหม่าเจอตงได้กำลังสนับสนุนจากเยาวชนจีนทั่วประเทศนับสิบล้านคนที่ตั้งกลุ่มเรดการ์ด หรือ “ผู้พิทักษ์แดง” ทำหน้าที่สอดส่องกล่าวหาผู้ที่ไม่ยึดมั่นเคร่งครัดในลัทธิคอมมิวนิสต์ ช่วงเวลานี้ประเทศจีนจึงเกิดความแตกแยกทางการเมืองอย่างรุนแรง มีการบุกค้นบ้านผู้ดีเก่า ปัญญาชน ศิลปินอนุรักษ์นิยม และข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกปฏิรูป คนเหล่านี้ถูกจับเข้าประจาน ประณามด่าว่า ทรมาน และทำร้ายร่างกาย มีคนตายจำนวนมากและฆ่าตัวตายนับแสนคน นอกจากนี้ยังเป็นช่วงเวลาที่มีการทำลายล้างวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีน ต่อต้านลัทธิขงจื้อ เผาวรรณคดี ทำลายงานศิลปะ วัตถุโบราณ วัตถุอาราม ฯลฯ ทั้งยังเกิดความหวาดระแวงในครอบครัวและชุมชน เพราะไม่อาจวางใจได้ว่าใครจะแอบใส่ร้ายไปแจ้งทางการ

เรื่องราวของ *ผีเสื้อ* เล่าผ่านความคิดคำนึงย้อนอดีตของตัวละครเอก (จางซือหยวน) ที่มีตำแหน่งสูงในพรรคคอมมิวนิสต์ ตั้งแต่เขาเป็นผู้บริหารพรรคระดับเมือง พบรักกับนักศึกษาที่มีอุดมการณ์การเมืองเข้มข้นเช่นเดียวกัน หลังแต่งงาน ตัวละครเอกทุ่มเททำงานให้พรรคจนมีตำแหน่งสูงขึ้นตามลำดับ แต่กลับมีปัญหาครอบครัว ภรรยามีคนรักใหม่ ตัวเขาห่างเหินจากลูกชาย เมื่อเกิดการปฏิวัติวัฒนธรรม ใน ค.ศ. 1966 ภรรยาของเขาถูกกล่าวหาว่าเป็นฝ่ายขวา เพราะ “ไปยกย่องนวนิยายที่คัดค้านพรรค” ในชั้นเรียน (หน้า 45) ภาวะทางการเมืองทำให้สามีและภรรยาอยู่คนละฝ่าย เธอขอหย่าขาดจากเขา แต่ต่อมาเขาซึ่งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการพรรคของนครกลับเป็นคนี่ “ถูกประณาม ถูกด่าสาปแช่ง

ถูกถ่มน้ำลายรด ถูกเรียกว่าเป็นผู้เดินทางเข้าสู่ระบบทุนนิยม ผู้ทรยศ...” (หน้า 58) และที่ร้ายที่สุดคือเขาถูกลูกชายซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มเรดการ์ดทำร้ายอย่างรุนแรง เขาถูกจำคุกขังเดี่ยว 3 ปี เมื่อถูกปล่อยตัวออกจากคุก ก็เดินทางไปพำนักในหมู่บ้านที่ลูกชายอาศัยอยู่ ที่นี้เขาได้สำนึกในเกียรติยศและคุณค่าของตนเอง เพราะขณะที่เขาดำรงตำแหน่งสูงในพรรค ผู้คนนับถือตำแหน่งของเขา แล้วต่อมากลับกลายเป็นกล่าวร้ายป้ายสีเขาได้ทันทีที่ล้มการเมือง เปลี่ยนทิศทาง แต่ในหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่เขาเป็นเพียง “ตาเฒ่าจาง” คนสามัญ “พวกชาวบ้านเห็นใจและไวใจเขา มีเรื่องอะไรก็มาหาเขา นี่ไม่ใช่ เป็นเพราะอะไร แต่เป็นเพราะว่าเขาเป็นคนดี ที่เที่ยงตรง มีความคิดดี มีคุณธรรม ก็ไม่โกง ฉลาดมาก และสามารถช่วยเหลือเอาใจใส่ผู้อื่น” (หน้า 90) อีก 6 ปีต่อมา เขาได้รับเชิญให้กลับไปดำรงตำแหน่งสูงในพรรคอีกครั้ง และเมื่อสิ้นสุดยุคปฏิวัติวัฒนธรรม เหมาเจอตงถึงแก่อสัญกรรมและแก๊งค์สี่คนถูกปราบปราม สังคมจีนก้าวเข้าสู่ช่วงยุคปฏิรูป และยุคสี่ทันสมัย ตัวละครเอกได้ดำรงตำแหน่งสูงทางการเมืองเป็นถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการ

นวนิยายเรื่องนี้เป็นบันทึกความเปลี่ยนแปลงผกผันของการเมืองจีน โดยเน้นช่วงปฏิวัติวัฒนธรรมอันเป็นช่วงกลียุค เพราะลัทธิคอมมิวนิสต์แบบสุดโต่งได้ทำลายชีวิตผู้คน งานศิลปะ และวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของจีนลงเป็นจำนวนมาก และที่สำคัญคือทำลายคุณค่าความเป็นมนุษย์ ตัดความสัมพันธ์ในครอบครัว พี่น้อง เพื่อนบ้าน และสร้างความหวาดระแวงในเพื่อนมนุษย์ ตัวละครเอกได้สำนึกถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ในขณะที่เขาใช้ชีวิตสงบเรียบง่ายในหมู่บ้านดอยอย่างคนสามัญ

นวนิยายเรื่อง*ฝืนเลือด* แสดงให้เห็นสังขรณ์ของสรรพสิ่งว่าไม่มีสิ่งใดเที่ยงแท้ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ การตั้งชื่อหนังสือว่า “*ฝืนเลือด*” มีความหมายโดยนัยว่าชีวิตของจางชื่อหยวน - ตัวละครเอก ผกผันเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและบริบทสังคม เป็นชีวิตเดียวอยู่ในหลายร่าง หลายสถานะ เฉากเช่นหนอนดักแด้ที่เปลี่ยนรูปเป็นฝืนเลือด ผู้เขียนเน้นให้เห็นผลกระทบของการเมืองที่สร้างหายนะแก่ครอบครัวและวิถีชีวิต และหลังจากตัวละครผ่านพ้นพหุนามกลับไปรับตำแหน่งสูงในพรรคในช่วงปฏิรูปแล้ว เขาเดินทางกลับไปหมู่บ้านดอยอีกครั้งเพื่อขอให้ลูกชายและคนรักใหม่ซึ่งเป็นแพทย์ประจำหมู่บ้านไปใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันในเมือง แต่ได้รับการปฏิเสธ คำปฏิเสธของลูกชายและคนรักให้ขบคิดแก่จางชื่อหยวนว่าทุกคนล้วนมีบทบาทต่อสังคมตามเส้นทางและรูปแบบของตนเอง การเดินทางกลับไปหมู่บ้านดอยครั้งนี้ตัวละครเอกเลือกเดินทางด้วยรถไฟอย่างคนสามัญ และได้สัมผัสชีวิตแท้จริงของประชาชนผู้ยากไร้ ทำให้เขาเข้าใจความเป็นจริงของสังคมยิ่งขึ้น การครุ่นคิดเปรียบเทียบกับชีวิตของตนเองในฐานะ “จางชื่อหยวน - รัฐมนตรี”

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กับ “ตาเผ่าจาง – คนสามัญ” ก็ทำให้เขาเข้าใจตนเองลึกซึ้งขึ้น กล่าวได้ว่านวนิยายเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าการปฏิวัติสังคมไม่อาจสำเร็จผลได้ด้วยอุดมการณ์หรือทฤษฎีการเมืองเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมีความเข้าใจความเป็นมนุษย์ และให้ความสำคัญแก่มนุษย์ไม่น้อยไปกว่าระบบในการขับเคลื่อนสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีบทบาทในการขับเคลื่อนสังคม ต้องนึกถึงประชาชน ดังคำพูดของแพทย์หญิงชินเหวินที่กล่าวแก่จางชื่อหยวนว่า “ไปเป็นข้าราชการที่ดีเถอะ พวกเราสนับสนุนข้าราชการอย่างนี้ เราต้องการให้มีข้าราชการอย่างคุณมาก ๆ ถ้าคุณรำลึกถึงพวกเราไว้ในใจก็ถือว่าใช้ได้แล้ว” (หน้า 17) และความคิดคำนึงของจางชื่อหยวนขณะเดินทางกลับไปทำงานการเมืองว่า “ถึงเครื่องบินจะบินสูงเท่าไรก็มาจากแผ่นดิน ก็ควรจะต้องลงสู่แผ่นดิน ไม่ว่าคนเราหรือผีเสื้อก็เหมือนกัน ล้วนเป็นบุตรของผืนแผ่นดิน” (หน้า 183)

ข้อความตอนหนึ่งในพระราชนิพนธ์คํานำของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แสดงพระอัจฉริยภาพของพระองค์ที่เข้าพระทัยแก่นสารของนวนิยายเรื่องนี้เป็นอย่างดี ดังนี้

“ผู้เขียนเรื่อง “ผีเสื้อ” พยายามแสดงให้เห็นว่า สังคมและมนุษย์มีความสลับซับซ้อน การปฏิวัติสังคมและการสร้างสรรค์สังคมทั้งหลายเพื่อส่วนรวมนั้น จึงมิใช่จะสำเร็จผลได้เพียงเพราะมีความปรารถนาอุดมคติ หลักการ หรือทฤษฎีทางการเมืองเท่านั้น หากต้องใช้ปัญญาพิจารณาตนเอง พิจารณาสังคมอย่างละเอียดรอบคอบ จนสามารถเข้าใจตนเองและเข้าใจสังคมของตนอย่างถ่องแท้ตรงกับความเป็นจริง จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ประโยชน์อันแท้จริงได้สำเร็จ” (ไม่มีเลขหน้า)

เมฆเหินน้ำไหล (2539)

เป็นพระราชนิพนธ์แปลจากผลงานของนักเขียนหญิง นามปากกา “ฟิง ฟิง” ซึ่งอยู่ในกลุ่มนักเขียนแนวหน้าของจีน นวนิยายเรื่องนี้บันทึกความเปลี่ยนแปลงของสังคมจีนหลังมีการใช้นโยบายสี่ทันสมัยของเติ้งเสี่ยวผิง ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 คือ ก้าวหน้าทันสมัยในเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันทำให้สังคมจีนพัฒนาเป็นสังคมวัตถุนิยม และบริโภคนิยมอย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้สร้างค่านิยมใหม่และเกิดความขัดแย้งกับคุณค่าทางสังคมวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงสรุปไว้ในบทนำเรื่องตอนหนึ่งว่า

“ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นทำให้ชาวจีนมีความขัดแย้งกันในด้านทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และจริยธรรม ระหว่างชาวจีนรุ่นเก่าที่ผ่านการต่อสู้กับความยากลำบากนานาในช่วงของการพัฒนาประเทศตามแนวทางสังคมนิยม กับชาวจีนรุ่นใหม่ที่ได้ตามกระแสการพัฒนาให้เป็นสีทันสมัย เรื่อง**เมฆเหนือน้ำไหล**สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งดังกล่าว และการปรับตัวของชาวจีนรุ่นเก่าให้เข้ากับกระแสความเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีทั้งผู้ที่ปรับตัวได้และผู้ที่ยึดมึด จุดเน้นของเรื่องอยู่ที่สังคมปัญญาชน ปัญญาชนรุ่นเก่ากับรุ่นใหม่ มีอุดมคติและระบบคุณค่าที่แตกต่างกัน คุณค่าเดิมเน้นความรู้และคุณธรรม อันเป็นคุณสมบัติของนักปราชญ์ คุณค่านี้กำลังถูกทำลายจากวัฒนธรรมใหม่ที่มีความพึงพอใจทางวัตถุเป็นอุดมคติสูงสุด”

เรื่องราวในนวนิยาย**เมฆเหนือน้ำไหล**เป็นเรื่องของสังคมปัญญาชนที่เกี่ยวข้องและศักดิ์ศรีของนักวิชาการถูกทำลายด้วยความผิดเคืองทางเศรษฐกิจ ความฉ้อฉลของเพื่อนร่วมงาน การทุจริตติดสินบนของลูกศิษย์ การต้องหางานเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น ตลอดจนการที่เด็กรุ่นใหม่ไม่เคารพผู้อาวุโส และมีค่านิยมใหม่ให้ความสำคัญแก่เงินทองมากกว่าความรู้

เมฆเหนือน้ำไหล ให้ภาพสังคมปัญญาชนของจีน ตัวละครปูย่าเป็นศาสตราจารย์ พ่อแม่เป็นรองศาสตราจารย์ มีลูกชายกำลังเรียนมหาวิทยาลัย ส่วนลูกสาวกำลังสอบเอนทรานซ์ และมุ่งจะเรียนต่อในระดับสูงต่อไป คนรุ่นปูย่าเป็นตัวแทนของปัญญาชนคนรุ่นเก่าที่ยึดมั่นในเกียรติและศักดิ์ศรี เพราะในยุคปูย่า นักวิชาการระดับสูงได้รับความเคารพนับหน้าถือตา มีเงินเดือนสูงเพียงพอจะรักษาเกียรติ ดังที่ตัวละครพอกกล่าวแก่ตัวละครปูว่า “ตอนที่ท่านเป็นศาสตราจารย์ เงินเดือนเลี้ยงครอบครัวได้ทั้งเดือน มีคนใช้ 2 คน คนขับรถ แคมป์เหลือ...” (หน้า 106) คนรุ่นพ่อแม่ก็ยังยึดมั่นในเกียรติและศักดิ์ศรีของนักวิชาการ แต่ต้องทำงานหนักมากขึ้นเพราะเงินเดือนน้อย ค่าครองชีพสูง ดังที่เกาเหรินหยุนตัวละครเอกกล่าวว่า “...แต่ผมล่ะ เงินเดือนผมเลี้ยงผมได้คนเดียว ไม่มีปัญหาจะซื้อหนังสือ ซื้อเสื้อผ้า” (หน้า 106) และลูกชายของเกาเหรินหยุนอุทธรณ์ว่า “ครอบครัวเรามีรองศาสตราจารย์ถึง 2 คน แต่เรายังต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ให้พ้นความยากจน ไท่ทั้นก็ยังมีเป็นขูด้า ตู้เย็นก็เป็นแบบถูก ๆ เครื่องซักผ้าก็มีอ่างเดียว เครื่องเล่นเทปก็เป็นแบบโบราณ ถึงอย่างนี้พ่อแม่ก็ต้องทำงานตั้งแต่เช้าจรดค่ำ” (หน้า 56 - 57)

ดังนั้นพ่อแม่จึงต้องสอนพิเศษหารายได้ และทั้ง 2 คนต้องจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสม ทั้งเวลาสำหรับงานในบ้าน เวลาสำหรับดูแลลูก ๆ เวลาสำหรับการทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ เวลาสำหรับการศึกษาระดับเมืองที่รัฐบาลบังคับ และเวลาสำหรับร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

ตัวละครรุ่นลูกเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ที่เราเห็นว่าค่านิยมของสังคมปัจจุบันถือเอาความร่ำรวยคือเกียรติ บทสนทนาระหว่างปู่กับหลานจึงสะท้อนความแตกต่างของยุคสมัย ดังที่ปู่กล่าวว่า “...ปัญญาชนเป็นคนที่มีความเกียรติที่สุดมิใช่หรือ เกียรติของปัญญาชนคือการหาเลี้ยงชีพด้วยปัญญาของตนเอง ไม่เรียกร้องความช่วยเหลือของผู้อื่น” (หน้า 104) คำพูดของปู่ทำให้หลานหัวเราะกันใหญ่ และกล่าวตอบว่า “คุณปู่ครับ ถ้าอยากมีเกียรติต้องมีพื้นฐานเศรษฐกิจที่ดีสนับสนุน คนที่ทำตัวดีบริสุทธิ์ ไม่หาเงินหาทองเข้าตัวมักจะมี แม้แต่เสื้อผ้าก็ซื้อมากกว่าของคนอื่น เขาจะมีเกียรติได้อย่างไรครับ” (หน้า 105)

ส่วนเหล่าลูกศิษย์นั้นเป็นตัวแทนของนักศึกษารุ่นใหม่ที่คุณค่ากับวัตถุดิบทองมากกว่าคุณธรรมหรือปัญญา นักศึกษาเหล่านี้ไม่มีวินัย ไม่ซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบ ดังจะเห็นจากการทำแบบฝึกหัดโดยลอกคำตอบมาส่งแต่ไม่สามารถแสดงวิธีทำ ทำข้อสอบโดยลอกคำตอบของเพื่อน กล่าวติลนินนาอาจารย์เพื่อขอคะแนนสอบผ่าน หรือนัดอาจารย์มาช่วยทบทวนวิชา แต่กลับไปเที่ยวงานเต้นรำ ปล่อยให้อาจารย์มาแก้ ฯลฯ เด็กรุ่นใหม่ไม่อยากจะเรียนมหาวิทยาลัย เพราะเกิดค่านิยมว่า “คนเรียนมากหาเงินได้น้อย คนเรียนน้อยหาเงินได้มาก” (หน้า 115) เนื่องจากเมื่อประเทศจีนพัฒนาตามนโยบายสี่ทันสมัย เศรษฐกิจก็เติบโตขยายตัวขึ้น ผู้ที่ทำงานธุรกิจ ช่างฝีมือ ผู้ใช้แรงงาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีรายได้สูงขึ้น ในขณะที่ข้าราชการ นักวิชาการ ที่เคยเป็นชนชั้นแนวหน้าในสังคมกลับมีสถานะทางสังคมถดถอยและรายได้ไม่เพียงพอกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น การศึกษาระดับสูงหรือการเรียนจบจากมหาวิทยาลัยมีชื่อเสียง ก็ไม่สำคัญเท่ากับมีเส้นสายได้เข้าทำงานดี มีเงินเดือนสูง แม้แต่อาจารย์บางคนก็ต้องแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยย้ายไปทำงานในมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งให้เงินเดือนสูงกว่า นอกจากนี้ ผู้เขียนยังแสดงให้เห็นว่าการศึกษากลายเป็นการลงทุนที่มีราคาแพง พ่อแม่ต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากหากต้องการส่งลูกให้เรียนสูง ๆ ซึ่งสำหรับพ่อแม่ที่เป็นข้าราชการมหาวิทยาลัย ไม่ใช่สิ่งที่ไม่ได้ง่ายเลย

ผู้เขียนกล่าวถึงเด็กนักศึกษารุ่นใหม่ที่ตั้งตัวสวยงามทันสมัยในชั้นเรียน แต่ไม่สนใจวิทยาการความรู้และเขียนหนังสือเหมือน “ยันต์กันผี” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่มีจิตสำนึกที่จะรักษาศิลปะการเขียนตัวหนังสือจีนซึ่งเป็นวัฒนธรรมชั้นสูงแต่โบราณ ดังคำพูดของศาสตราจารย์อวูโสที่ว่า “สมัยก่อนพวกเราใช้พลังทั้งหมดไปในการศึกษาวิทยาการต่าง ๆ

วิทยาศาสตร์คืออารมณ์ของพวกเรา การเขียนหนังสือเราก็เหมือนเครื่องประดับ ผู้ใดศึกษาดีผู้นั้นก็งาม มาเดี๋ยวนี้แม้แต่ความรู้ก็ไม่มีคุณค่า ใครเล่าจะไปเอาใจใส่วิทยาศาสตร์ พวกเขาสนใจแต่เสื้อผ้าอารมณ์เท่านั้นเอง” (หน้า 53 - 54) และอีกด้านหนึ่ง ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าอาจารย์บางคนก็ไม่เอาใจใส่รับผิดชอบคุณภาพทางการศึกษา โดยตรวจงานของเด็กแบบปล่อยผ่าน ๆ หรือเมื่อนักศึกษาไม่พอใจที่อาจารย์เกาเหรินหยุนออกข้อสอบยาก ก็ฟ้องหัวหน้าภาควิชา หัวหน้าภาควิชาบอกให้อาจารย์เกาเหรินหยุนตรวจข้อสอบแบบปล่อย ๆ เพื่อไม่ให้นักศึกษาตกชั้นมากเกินไป ยิ่งเมื่อกรรยาอย่าเตือนว่าการปล่อยให้นักศึกษาสอบตกมากอาจจะมีผลกระทบต่อกรได้รับเสนอชื่อเลื่อนขั้นเป็นศาสตราจารย์ เกาเหรินหยุนจึงแก้ไขคะแนนนักศึกษาให้สอบผ่านได้มากขึ้น นวนิยายเรื่องนี้จึงแสดงให้เห็นว่าคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของอาจารย์กำลังสั่นคลอนด้วยผลประโยชน์

นวนิยายเรื่อง*เมฆเหนือน้ำไหล* แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ที่มีค่านิยมทางวัตถุและเงินตราอันทำให้คุณธรรม หลักการ และอุดมคติอันเป็นคุณค่าดั้งเดิมถูกทำลายจากวัฒนธรรมใหม่ บางคนปล่อยตัวตามกระแส บางคนพยายามแข่งขันแต่หลายคนไม่อาจต้านทานได้สำเร็จ อย่างไรก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปตามธรรมชาติของโลก ไม่มีสิ่งใดสกัดกั้นได้ เหมือนเมฆที่ลอยเคลื่อนบนฟ้า และสายน้ำที่ต้องไหลรินเรื่อยไป ดังนั้น การเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงก็จำเป็นทำให้มนุษย์มีสติและปัญญาในการปรับตัวเพื่อดำรงอยู่อย่างมีความสุขพอสมควร ไม่สร้างทุกข์เบียดเบียนตนเอง

หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า (2555)

พระราชนิพนธ์แปลจากผลงานของ *หวังอันอี* นักเขียนหญิงที่มีชื่อเสียงในวรรณกรรมจีนร่วมสมัย เป็นงานเขียนที่มีฉากพื้นหลังสะท้อนภาพชีวิตในหมู่บ้านชนบทของจีน ช่วง พ.ศ. 2503 ซึ่งใช้ระบบคอมมูนิสมันมาถึงยุคสี่ทันสมัยตามนโยบายของเติ้งเสี่ยวผิง ในช่วง พ.ศ. 2521 ซึ่งประเทศจีนพัฒนาก้าวหน้าไปตามสังคมโลก หมู่บ้านแห่งนี้มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 100 ปี คนในหมู่บ้านล้วนเป็นเชื้อสายตระกูลเป่าสืบทอดกันหลายชั่วคน หมู่บ้านตระกูลเป่าแห่งนี้เป็นเหมือนมหาสฟิงซ์ใหญ่ หรือโลกจำลองใบเล็กที่มีมนุษย์อยู่รวมกันหลากหลาย ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ถ่ายทอดความเป็นมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งความเมตตา ความกล้าหาญ ความมีจิตใจสูงส่ง เสียสละ ความคับแค้น ขมขื่น ความเห็นแก่ตัว ความเมื่อคดี อวิชชา ฯลฯ นอกจากนี้ยังสะท้อนประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์ ทั้งการเกิด การตาย ความรัก การพลัดพราก ความคับแค้น ชิงชัง ปิติสุข และ

ความหม่นเศร้า ฯลฯ ตัวละครเด่น ๆ หลายตัวมีบุคลิกและเรื่องราวน่าจดจำ อย่างเช่น เลาจ่า หรือเป่าเหรินผิง ลูกชายคนสุดท้ายของเป่าเหยียนชาน เป็นเด็กที่มีจิตใจดี มีคุณธรรมสูงมาตั้งแต่วัยเยาว์ เลาจ่าเอาใจใส่ดูแลปู่เป่าห้า ชายชราผู้ไม่มีลูกหลานและไร้ญาติพี่น้อง เมื่อครั้งน้ำท่วมหมู่บ้าน เลาจ่าช่วยชีวิตปู่เป่าห้าได้แต่ตัวเองจมน้ำตาย วีรกรรมของเลาจ่าทำให้ชาวบ้านยกย่องนับถือ จัดงานศพให้อย่างสมเกียรติ เป่าเหรินเหวินผู้อยากเป็นนักเขียนได้นำเรื่องราวของเลาจ่าไปเขียนเป็นรายงานส่งหนังสือพิมพ์หลายฉบับ จนในที่สุดวีรกรรมสูงส่งของเลาจ่าก็ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับมณฑล หนังสือพิมพ์ส่งนักข่าวเข้ามาทำรายงานข่าวอย่างละเอียดโดยสัมภาษณ์คนในหมู่บ้าน ทำให้ชื่อเสียงของเลาจ่าโด่งดังไปทั่ว มีผู้คนจากต่างอำเภอหลั่งไหลเข้ามาแสดงความเคารพสุสานของเลาจ่า เขาจึงได้รับการยกย่องจากคณะกรรมการสมาพันธ์เยาวชนมณฑลให้เป็นวีรบุรุษเยาวชน ต่อมาอำเภอสร้างสุสานของเลาจ่าให้ใหม่เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน มีบันไดสูง 10 ชั้น และมีป้ายหินสูงตระหง่าน สลักข้อความว่า “อยู่ชั่วนิรันดร์” คุณธรรมความดีของเลาจ่าได้เปลี่ยนแปลงชีวิตของคนหลายคน นอกจากได้ช่วยชีวิตปู่เป่าห้า ยังทำให้เป่าเหรินเหวินได้เป็นนักเขียนสมดังความใฝ่ฝัน อำเภอก็สร้างบ้านใหม่ให้พ่อแม่ และให้เจียนเซ่อจื่อพี่ชายของเลาจ่าทำงานในโรงงานมีสิทธิ์รับสวัสดิการของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสถานะในสังคมทำให้เจียนเซ่อจื่อมีผู้หญิงเสนอตัวให้เลือกเป็นคู่ครองมากมาย เหวินหัวจื่อน้องชายจึงสามารถครองรักกับคู่หมายของพี่ชายที่แอบรักกันมานานได้นอกจากสร้างความเปลี่ยนแปลงให้คนในตระกูลแล้ว เลาจ่ายังเป็นบุคคลต้นแบบและเป็นแรงบันดาลใจแก่เหล่าเยาวชนให้ยึดมั่นคุณธรรมความดี

เรื่องราวของเสี่ยวชู่จื่อกับเหวินหัวจื่อก็น่าสนใจ เสี่ยวชู่จื่อเป็นเด็กขอดานที่ถูกซื้อไว้เป็น “สะใภ้เด็ก” คือพ่อแม่ฝ่ายชายซื้อขาดจากพ่อแม่เดิม แล้วเลี้ยงไว้เพื่อให้แต่งงานกับเจียนเซ่อจื่อลูกชายคนโต แต่เสี่ยวชู่จื่อพอใจเหวินหัวจื่อผู้เป็นน้องชายของคู่หมายมากกว่า เมื่อถึงอายุเหมาะสมและถูกพ่อแม่ฝ่ายชายบังคับให้แต่งงาน เธอจึงหนีออกจากบ้านไปทำงานเลี้ยงตัวเองในหมู่บ้านอื่น ระหว่างนั้นเธอแอบมาพบเหวินหัวจื่อเสมอ แต่ทั้งสองไม่อาจมีความสัมพันธ์มากกว่าคนรักได้เพราะในสายตาของชาวบ้าน เธอได้ชื่อว่าเป็นภรรยาของเจียนเซ่อจื่อ จนกระทั่งเจียนเซ่อจื่อแต่งงานกับหญิงอื่น เธอจึงกลับมาบ้านและครองรักกับเหวินหัวจื่อได้อย่างอิสระ ชีวิตของเสี่ยวชู่จื่อเป็นภาพสะท้อนของผู้หญิงจีนยากจนที่ถูกขายราวกับเป็นสินค้า และตกอยู่ในกฎเหล็กของประเพณี เธอไม่มีอิสรภาพที่จะใช้ชีวิตได้ตามอำเภอใจ แต่ในมุมกลับก็อาจกล่าวได้ว่าชนบทประเพณีสร้างระเบียบวินัยแก่สังคม ไม่ให้หลงระเหิงไปตามแรงอารมณ์

ตัวละครชื่อฉื่อไหลกับอาสะไ้สองเป็นอีกคู่หนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านสะเทือนใจกับความรักต้องห้าม นวนิยายสะท้อนให้เห็นชะตากรรมของมนุษย์ที่ต้องเผชิญกับความขัดแย้งระหว่างแรงปรารถนากับกฎเกณฑ์ทางสังคม อาสะไ้สองซึ่งเป็นแม่ผู้รักกับฉื่อไหล เด็กหนุ่มพ่อค้าเริ่มมีห้วงอนาลัยเท่า การร่วมชีวิตของคนทั้งสองได้รับการประณามหยามเหยียด ถูกตบตีทำร้าย ทำให้ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ หลีกหนีสายตาและคำพูดถากถางของเหล่าญาติ พี่น้องและเพื่อนบ้าน จนในที่สุดฉื่อไหลต้องวิ่งหนีจากหมู่บ้านไปขอให้กรรมการตำบลช่วยตัดสิน กรรมการตำบลตัดสินให้หญิงฝ่ายแต่งงานใหม่ได้ตามกฎหมาย จากนั้นทั้งสองจึงไม่ต้องหลบซ่อน แต่กระนั้นความรักต่างวัยและการที่ฝ่ายชายเข้าไปอยู่ในบ้านฝ่ายหญิงก็ทำให้ฉื่อไหลถูกนินทาว่าเกะผู้หญิงกิน ชีวิตคู่ของทั้งสองคนมีทั้งช่วงหวานชื่นและช่วงมีปากเสียงรุนแรง นานเข้าฉื่อไหลรู้สึกว่าการรยวางตัวเหนือเขาและไม่ให้ความนับถือวันหนึ่งเมื่อเหลือทน ฉื่อไหลออกจากบ้านไป แต่เมื่ออยู่ตัวคนเดียว เขารู้สึกหงอยเหงาโดดเดี่ยว จนกระทั่งภรรยาตามมาหา ชีวิตจึงเบิกบาน ดังนั้น แม้จะกลับไปเป็นทาสรับใช้ภรรยาดังเดิม แต่ฉื่อไหลก็มีความสุข เรื่องราวของตัวละครทั้งสองจึงเสนอให้เห็นว่าชีวิตครอบครัวมีทั้งหวานชื่นและขมขื่นเป็นธรรมชาติ หากคนทั้งสองมีความรักมั่นคงต่อกันก็สามารถร่วมชีวิตกันได้อย่างมีความสุข

หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า เป็นนวนิยายที่นำเสนอให้เห็นว่า ไม่ว่าจะระบบสังคมการเมืองจะดั่งงามสูงส่งอย่างไร ความสุขหรือความทุกข์ของชีวิตและสังคมย่อมอยู่ที่ตัวของมนุษย์เอง หากมนุษย์ยังเต็มไปด้วยความโลภ ความเห็นแก่ตัว ความเขลา ฯลฯ มนุษย์ย่อมเป็นผู้ทำลายสังคมและเป็นภัยต่อมนุษย์ร่วมสังคมเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็ได้สันทัดกับด้านเลวร้ายของมนุษย์ เขามองเห็นแง่มุมในจิตใจมนุษย์ว่า แท้ที่จริงแล้วมนุษย์มีเมตตา เอื้อเฟื้อต่อกัน ดังที่ชาวบ้านช่วยกันดูแลปูเป่าห้าที่อยู่ตัวคนเดียว ป่าใหญ่อุปการะฉื่อไหลเด็กที่เก็บมาจากข้างถนน ภรรยาของเป่าเหยียนซานอุปการะเลี้ยงดูช่วยเหลือเด็กขอทาน (แม้จะมีแผนให้เธอเป็นภรรยาของลูกชายที่สมองซ่า) เป่าปิงเตอไม่ยอมทิ้งเมียที่เป็นบ้าและเลาจาผู้มีจิตใจสูงส่งสละชีวิตของตนเพื่อช่วยผู้อื่น นวนิยายเรื่องนี้ทำให้เข้าใจความเป็นมนุษย์อย่างรอบด้าน ไม่ด่วนตัดสินคนโดยมองเพียงด้านเดียว แม้ผู้เขียนจะมีน้ำเสียงเสียดสีการ “เหอวีรบุรุษ” และการ “สร้างตำนานวีรบุรุษ” ที่ใหญ่โตกว่าที่เป็นจริง แต่การเชิดชูความดีเพื่อสร้างสังคมที่สงบสุขก็เป็นสิ่งที่ควรยกย่อง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระราชนิพนธ์ “กลามุข” มีความตอนหนึ่งว่า

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“นวนิยายเรื่องหมู่บ้านเล็กตระกูลเป้า จึงดูเหมือนจะเป็น “คำเชิญชวน” ให้ผู้อ่านสำรวจตนเองอย่างลึกซึ้งผ่านตัวละครอันหลากหลายซึ่งเป็นตัวแทนของ “ความงมงาย” และ “ความอับลัทธิ” อันดูจะดำรงอยู่อย่างกลมกลืนในธรรมชาติความเป็นมนุษย์ วรรณกรรมเรื่องนี้จึงอาจเป็นความท้าทายให้ผู้อ่านค้นหามิติอันซับซ้อนของตน เพื่อจรรโลงปัญญาให้กระจ่างใส จนสามารถ “รัก” และ “เข้าใจ” เพื่อนมนุษย์ด้วยกันได้อย่างแท้จริง”

นารีนครา (2556)

พระราชนิพนธ์แปลจากงานประพันธ์ของนักเขียนหญิง นามปากกาว่า ฉือลี่ ซึ่งได้รับรางวัลวรรณกรรมหลายรางวัล ผลงานหลายเรื่องถูกนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ละครเวที ละครวิทยุ อนุสาวรีย์ และละครชุดทางโทรทัศน์ ตลอดจนได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา

นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอเรื่องราวความเปลี่ยนแปลงของสังคมจีนผ่านผู้หญิง 3 คน 3 รุ่น และนำเสนอแนวคิดสตรีนิยมอย่างน่าสนใจ เพราะอาจสรุปแก่นเรื่องได้จากข้อความพระราชนิพนธ์ว่า “ใจหญิงแท้จริงแกร่งดังเหล็กกล้า” ตัวละครผู้หญิง 3 คน 3 วัย เป็นตัวแทนของคนรุ่นเก่า รุ่นกลาง และรุ่นใหม่ในสังคมจีน นั่นคือ

คุณย่า วัย 86 ปี ผู้ผ่านชีวิตมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลก๊กมินตั๋ง ผ่านยุคปฏิวัติวัฒนธรรมของประธานเหมา มาถึงจนยุคสี่ทันสมัยของเติ้งเสี่ยวผิง คุณย่าเป็นนักสู้ชีวิตและเข้าใจชีวิตดีเยี่ยม สามารถปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในแต่ละช่วงเวลา พร้อมกับพยายามรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้มแข็งของครอบครัว คุณธรรม ปัญญาและความเสียสละของคุณย่าเป็นภาพแทนวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม

มีเจี๋ย ลูกสะใภ้ เป็นผู้หญิงที่เติบโตในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรม พ่อของเธอซึ่งเป็นนักธุรกิจค่าน้ำมัน ถูกกล่าวหา ถูกทหารเรดการ์ดลากตัวไปวิจารณ์ย้ายและทำร้ายร่างกายอย่างทารุณ มีเจี๋ยเคยเป็นทหารนาน 8 ปี เธอกล้าหาญและเข้มแข็ง หลังแต่งงานเธอก็สามีพื้นฟูธุรกิจของครอบครัวจนเป็นเศรษฐีเงินล้าน และเป็นผู้ใหญ่ที่ผู้คนในชุมชนนับหน้าถือตา ต่อมาสามีของเธอป่วยเป็นมะเร็ง เธอทุ่มเทเงินทองดูแลรักษาสามีอย่างดีจนเขาเสียชีวิต ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นเธอมีคนรักใหม่ สามีซาบซึ่งใจที่มีเจี๋ยไม่ทอดทิ้ง เขาจึงออกปากฝากมีเจี๋ยกับคนรักของเธอก่อนเขาเสียชีวิต หลังสามีตาย คุณย่าบอกว่าไม่ขัดข้องหากเธอ

จะแต่งงานใหม่ แต่เธอก็เลือกรักษาครอบครัวเดิมไว้ มีเจ็ยทำร้านซักรองเท้าในบริเวณ
 ชั้นล่างของบ้านที่คุณยา - แม่สามีจัดการไว้ให้ ทำให้ลูกของเธอได้อยู่กับย่าและแม่
 “..เป็นคน 3 รุ่น ทำให้ครอบครัวแข็งแรง มีความสุข มีอาหารร้อน ๆ กิน มีซูปร้อน ๆ
 มีน้ำร้อน ๆ มีชีวิตอยู่ที่นั่น” (หน้า 112) ร้านซักรองเท้าเป็นธุรกิจเล็ก ๆ แต่เหมาะกับ
 สังคมเงินสมัยใหม่ที่คนซื้อบริการต่าง ๆ เพื่อความสะดวกสบายเพราะมีกำลังทรัพย์ มีเจ็ย
 เป็นคนที่ดูภายนอกเป็นคนโง่เงา แต่ในใจของเธออ่อนโยน เธอดูแลการกินการอยู่ของ
 ลูกน้องเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน เธอตกแต่งร้านซักรองเท้าด้วยต้นไม้ ดอกไม้
 อย่างงามตาและประดับด้วยข้าวของเชิงวัฒนธรรม ซึ่งหากใครอยากจะทำก็ซื้อเธอก็ขาย
 ร้านซักรองเท้าของมีเจ็ยจึงสร้างแบบคลาสสิก มีเจ็ยเป็นเสมือนรอยต่อระหว่างสังคมเก่า
 กับสังคมใหม่ เธอสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมเงินยุคใหม่ที่พลวัตไปตามสังคมตะวันตก
 นั่นคือผู้คนใช้โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ใส่เสื้อผ้าเดี่ยว ย้อมผม สักคิ้ว กินแมคโดนัลด์ ฯลฯ
 แต่เธอเป็นคนมีหลักการ และเคารพยึดถือวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมที่ทำให้เกียรติซึ่งกันและกัน
 และผูกพันพึ่งพากันตลอดกาล ดังที่เธอถือตัวว่าเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ของชุมชน เธอจึงไม่ยอม
 ให้ร้านซักรองเท้าของเธอเป็นสถานที่ที่เฟื่องฟูได้พบปะใกล้ชิดกับชายอื่นในเมื่อยังไม่ได้
 หย่าขาดจากสามี เธอขอให้เฟื่องฟูลาออกเพื่อตัดไฟแต่ต้นลม แล้วหลังจากนั้นผู้หญิงทั้งสอง
 คนก็คบหากันอย่างเพื่อนสนิท และมีเจ็ยให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตแก่เฟื่องฟูอย่างจริงจัง

เฟื่องฟู เป็นตัวแทนของสาวเงินยุคใหม่ที่อ่อนต่อโลก แต่ก็กล้าหาญที่จะเลือกใช้
 ชีวิตของตนเองโดยไม่ยอมจำนนกับความผิดหวังในชีวิตแต่งงานอันเนื่องมาจากสามีเป็นเกย์
 เธอมาทำงานในร้านซักรองเท้าของมีเจ็ยเพื่อพิสูจน์ตนเองว่าเธอพึ่งตัวเองได้ หลังจากมีเจ็ย
 รับรู้ปัญหาของเฟื่องฟู เธอให้คำแนะนำ และสนับสนุนให้เฟื่องฟูมีโอกาสตัวเองเรียนรู้โลกใหม่
 เรื่องใหม่ อารมณ์ใหม่ ดังคำพูดของมีเจ็ยที่ให้กำลังใจเฟื่องฟูว่า

“...มันก็แค่ว่าจะหย่าหรือเปล่า ไม่ใช่เรื่องใหญ่ใช้ไหม ฉันไม่ยอม
 ปล่อยให้พวกครอบครัวใจหายจนแย่งเอาชุมชนเทียน (ช่วงที่ดีที่สุด
 ของชีวิต) ในชีวิตเธอไปได้” (หน้า 135)

ผู้หญิง 3 คน 3 รุ่น ในนวนิยายเรื่องนี้เป็นตัวแทนของพลังผู้หญิงที่ไม่ว่าระบบ
 สังคมหรือวัฒนธรรมจะกดทับบีบรัดให้พวกเธอต้องตกอยู่ใต้อำนาจของผู้ชายเพียงใด
 พลังของผู้หญิงที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวเธอก็จะเผยออกมา อาจจะแฝงอยู่กับท่าทีสุขุมสงบเยือก
 อย่างคุณยา หรือโง่เงาเฉียบขาดอย่างมีเจ็ย หรืออ่อนโยนไร้เดียงสาอย่างเฟื่องฟู แต่ในโลก

ของผู้หญิง พวกเขาถือสละทางอารมณ์และความคิด คุณย่า แม้จะวัย 80 ปี แต่ก็ยังมีพลังใจพลังความคิดที่จะกอบกู้ครอบครัวที่ชวนเซให้กลับมาเข้มแข็ง ขณะที่แม่เจี๋ยมีความสามารถทั้งบริหารกิจการงานและบริหารชีวิต เธอแยกบทบาทหน้าที่ของภรรยาและความรักในโลกส่วนตัวของเธอได้อย่างลงตัว ส่วนเฟิงซุนก็กล้าหาญและมีรักใหม่เมื่อชีวิตครอบครัวล้มเหลว นวนิยายเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นบทบาทของผู้หญิงในฐานะแม่และเมีย และได้เห็นพลังแห่งผู้หญิงที่ส่งทอดต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อปลุกความกล้าสู้ชีวิต กล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง และกล้ากำหนดชะตากรรมของตนเอง

นวนิยายเรื่องนี้ยังคงมาด้วยการบรรยายความเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรมของนครอู๋ฮั่น ซึ่งเป็นภาพสะท้อนมุมหนึ่งของอารยธรรมและวัฒนธรรมเก่าแก่ของจีน โดยเฉพาะวัฒนธรรมอาหารการกินซึ่งมีเอกลักษณ์อย่างเช่นกิ้นก้วยเตี้ยวแห้งเป็นอาหารเข้าพระราชนิพนธ์แปล บรรยายไว้ว่า

“...ออกไปกินอาหารเช้าตามข้างทาง กินก้วยเตี้ยวแห้งกับเหล้าข้าวใสไข่ก้วยเตี้ยวแห้ง ร้อน ๆ กับเหล้าข้าวใส ๆ ก้วยเตี้ยวแห้งกับเมี้ยนวอ (ขนมแก้วตาโป) กินกับเหล้าข้าวใสไข่ ก้วยเตี้ยวแห้งกับปาทอังกักกับเหล้าข้าวใส ๆ คนอู๋ฮั่นกินอะไรต่อมิอะไรกับก้วยเตี้ยวแห้งร้อน ๆ ได้อย่างเอร็ดอร่อย” (หน้า 38)

นอกจากนี้ ยังบรรยายอาหารเลิศรสเหมาะกับดินฟ้าอากาศได้อย่างน่าเอร็ดอร่อย ดังนี้

“ซุบเปิดตุ๋นกับลูกแพร์ข้าวใสหม้อดินอุ่นไฟอ่อน ๆ เป็นอาหารที่เหมาะสมกับฤดูชิวเทียน (ฤดูใบไม้ร่วง) ที่อากาศแห้ง ซุบแบบนี้รสหวานปะแล่ม ๆ ให้ความชุ่มชื้นดีสำหรับสุขภาพ ตงเทียน (ฤดูหนาว) ต้องกินซี่โครงหมูต้มรากบัว ต้องเป็นรากบัวที่อยู่ใต้น้ำซึ่งมีโคลนตม และได้ผ่านฤดูหนาวที่มีทั้งเกล็ดน้ำแข็งและหิมะ ถึงจะทำให้เนื้อรากบัวเป็นสีขาวนุ่มนวล

อาหารที่สิ่งอีกอย่างคือปลาเดี่ยวขาว (white biskop) ตัวโตทอดผัดซอส เวลานี้มีแต่ที่อู๋ฮั่นที่มีปลาแบบนี้ตามธรรมชาติ ปลาตามธรรมชาติถึงจะไม่สดก็ยิ่งอร่อยกว่าปลาเลี้ยง สำหรับผัก มีเจี๋ยลิ่งผักกาดเซียวกวางตุ้งผัด (flowering Chinese cabbage) ต้องผัด

ในกระทะเหล็ก ผัดเร็ว ๆ ใส่น้ำมันมากไม่ได้ เพราะคนกินจะรู้สึกว่ามันเกินไป และรสชาติของผักจะหายไป ต้องไม่ใส่พริก พอเกือบสุกดี ใส่วะเทียมสับลงไป

อาหารที่กินพร้อมข้าวมีผักสามอย่าง มีเนื้อหั่นเป็นเส้น ๆ ผักกาดดองหั่นเป็นเส้น ๆ และมันเทศทำเป็นบะหมี่เส้นใส ๆ เครื่องเคียงต้องใส่พริกแดงแห้ง ชิงคอง และกระเทียมเป็นวุ้น ๆ” (หน้า 100)

ภาพของวัฒนธรรมเก่าแก่ของเมืองที่เก่าแก่มีอารยธรรมเป็นการต่อยอดแนวคิดเรื่องการปะทะกันระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ผู้เขียนมีน้ำเสียงยอมรับความเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่ทำให้ชีวิตสะดวกสบายทันสมัย แต่ก็ย้ำเตือนว่าควรดำรงยึดถือในคุณค่าทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณที่ทำให้ชีวิตมีความประณีต สง่างามไปพร้อมกันด้วย

ตลอดกาลนะนานแค่วัน (2557)

พระราชนิพนธ์แปลจากนวนิยายจีนสมัยใหม่ ประพันธ์โดยเถียนหิง นักเขียนหญิงร่วมสมัยมีผลงานนวนิยายกว่า 100 เรื่อง

นวนิยายขนาดสั้นเรื่องนี้เป็นนวนิยายรักสะท้อนสังคมที่เล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครที่เป็นญาติผู้พี่ของนางเอก นางเอกของเรื่องคือไปต้าสิ่ง ผู้จัดการฝ่ายขายของโรงแรมแห่งหนึ่ง เธอใช้ชีวิตตั้งแต่เด็กจนเป็นสาวใหญ่อยู่ในหุบทุ่งสายหนึ่ง ซึ่งหมายถึงชุมชนในตรอกซอยเก่าแก่อันเป็นเอกลักษณ์ของกรุงปักกิ่ง ไปต้าสิ่งเป็นผู้หญิงไม่สวย แต่มีคุณธรรมเป็นเลิศคือมีจิตใจดีงาม เธอปรารถนาความรักและการแต่งงานมีครอบครัว แต่ไม่เคยมีใครรักเธอจริง ผู้ชายที่เธอหลงรักล้วนนับถือความเป็นคนดีของเธอ แต่สุดท้ายก็เลือกคู่ครองที่มีรูปโฉมงดงาม

นวนิยายเรื่องนี้สื่อสารความหมายของเรื่องโดยใช้ข้อขัดแย้งจากภาพเปรียบเทียบของตัวละคร ไปต้าสิ่งต่างกับเสี่ยวลิวและเสี่ยวเฟิน ผู้หญิงสองคนหลังเป็นหญิงก้ำกั้นความประพฤติเหลวไหล แต่กลับมีเสน่ห์ดึงดูดใจชาย ในขณะที่คนทั่วไปมองว่าไปต้าสิ่งเป็นคนโง่ เขย ลำหลัง ยอมให้คนอื่นเอาเปรียบ ฯลฯ เพราะเธอเป็นคนกว้างง่าย โอนอ่อนผ่อนตาม เป็นมิตรกับผู้อื่นเสมอ เป็นคนแบบที่ภาษาจีนเรียกว่า “เหรินอู้” ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงอธิบายว่าเป็นคนดีมีคุณธรรม เช่น รักคนอื่นเหมือน

รักตัวเอง กตัญญู มีขันติธรรม เคารพผู้ใหญ่ ไม่เห็นแก่ตัว อดทนอดกลั้น มีน้ำใจให้ทุกคน ฯลฯ (หน้า 15) ไปทำสิ่งไม่อาจเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เหมือนสาวคนอื่น ๆ ได้ เธอจึงอกหักซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะเทิดทูนความรักว่าเป็นสิ่งสูงส่ง และมีอุดมคติว่าความรักคือการให้และการเสียสละ แต่ในตอนท้ายเรื่องคนรักที่ทิ้งเธอไปแต่งงานกับหญิงอื่น อุ้มลูกกลับมา “คุกเข่า” ของเธอแต่งงาน และเธอก็ใจอ่อนตามนิสสัยแสนดีโดยอ้างว่าเพราะสงสารเด็กจนปฏิเสธไม่ได้

เมื่อตีความลึกลงไป จะเห็นว่าผู้เขียนเสนอแนวคิดทางสังคมผ่านเรื่องราวความรักของตัวละคร คุณสมบัติของไป่ต้าสิ่ง คือ ความกตัญญู มีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว เป็นคุณธรรมที่ล้ำสมัย พบได้ยากในโลกสมัยใหม่ แต่ผู้เขียนชักชวนให้คนอ่านคิดว่ายิ่งสังคมเจริญมากขึ้นเท่าใด คุณธรรมเก่าโบราณแบบไป่ต้าสิ่งก็ยิ่งเป็นสิ่งน่าโหยหามากขึ้นเท่านั้น การที่ไป่ต้าสิ่งดำรงตนอย่างมั่นคงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมจนในที่สุดมีผู้เห็นคุณงามความดีของเธอ เป็นสารความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อถึงผู้อ่านว่าของแท้ ของดีจริงย่อมคงทนต่อกาลเวลา และจะมีผู้เห็นคุณค่าในที่สุด

นอกจากใช้เรื่องราวความรักของตัวละครเพื่อสื่อสารความหมายของเรื่องแล้ว ผู้เขียนยังใช้ฉากในท้องเรื่องเป็นภาพเปรียบเทียบของสังคมเก่ากับสังคมใหม่ของจีนอย่างแยบคาย *ฟู่หม่าหู่ท่ง* เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีอดีตแสนหวาน มีบ้านและร้านค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ มีสำเนียงพูดเฉพาะของชุมชน ฟู่หม่าหู่ท่งเป็นความทรงจำถึงภาพของครอบครัวใหญ่ที่คนในชุมชนเหมือนเป็นญาติพี่น้องกัน รักใคร่เอื้ออาทรกัน แบ่งปันกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน และมีชีวิตที่เรียบง่าย ฟู่หม่าหู่ท่งเป็นเสมือนภาพแทนของปักกิ่งยุคก่อนที่ “*เรียบร้อย ส้ารวม สมณะ สูงส่ง และโอนอ่อนผ่อนตาม*” (หน้า 7) แต่ปัจจุบันหู่ท่งแห่งนี้กำลังจะถูกรื้อทิ้ง เปลี่ยนเป็นอพาร์ทเมนต์หรูหราสมัยใหม่ ฟู่หม่าหู่ท่งกำลังจะกลายเป็นเพียงความทรงจำถึงอดีตสวยงาม และไม่ซำก้สูญหายไปตามกาลเวลา

ในภาษามีคำว่า *ตลอดกาล นิรันดร ชั่วกาลนาน* ซึ่งสื่อความหมายถึงความคงทนไม่เปลี่ยนแปลง แต่ในความเป็นจริง สรรพสิ่งย่อมเปลี่ยนแปลง ชื่อเรื่องของนวนิยาย *ตลอดกาลนะนานแค่ไหน* อาจเป็นคำถามหรือคำรำพึง ที่ชวนให้ครุ่นคิดว่าเป็นโลกสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มุ่งเน้นวัตถุและผลประโยชน์เป็นสำคัญเช่นนี้ คุณธรรมความดีจะดำรงคุณค่าได้ยาวนานสักแค่ไหน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงวิเคราะห์นวนิยายเรื่องนี้ไว้ในพระราชนิพนธ์คำนำตอนหนึ่งว่า

“ชื่อเรื่องว่า **ตลอดกาลนะนานแคไทน** อาจเป็นทั้ง ‘คำถาม’ และ ‘คำตอบ’ ที่ผู้เขียนต้องการสื่อกับผู้อ่านในโลกยุคใหม่ ผู้อยู่ในโลกอันมีวัตถุและผลประโยชน์สำคัญเหนืออื่นใด ผู้อยู่ในโลกยุคใหม่นั้นย่อมยากจะมีศรัทธาเชื่อมั่นต่อ ‘ความดีตลอดกาล’ หรือ ‘ความรักตลอดกาล’

เป็นไปได้ไหมว่า ‘ตลอดกาล’ อันที่จริงนั้น ไม่ว่าจะดำรงอยู่นานแคไทน เพียงชั่วครู่หรือชั่ววินาที ย่อมเป็นทั้ง ‘สัจจะ’ และ ‘มายา’ ที่มนุษย์ทุกสมัยต้องใคร่ครวญเรียนรู้ด้วยปัญญาไปตลอดกาล” (ไม่มีเลขหน้า)

รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ (2558)

พระราชนิพนธ์แปลเล่มนี้ประกอบด้วยเรื่องขนาดสั้น จำนวน 2 เรื่อง เรื่องขนาดยาว จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

โคมส้มดวงน้อย เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก ผลงานประพันธ์ของนักเขียนหญิงนามปากกา ปิงชิน ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักเขียนหญิงที่มีชื่อเสียงที่สุดในศตวรรษที่ 20 มีอิทธิพลต่อประวัติและผลงานของปิงชินที่เมืองฉางเล่อ มณฑลฝูเจี้ยน

วรรณกรรมเรื่องนี้น่าเสนอเรื่องราวของเด็กน้อยที่เฝ้าดูแลรักษาแม่ผู้เจ็บป่วยอาการหนักด้วยความรักและความกตัญญู แม้ชีวิตจะยากลำบาก แต่เด็กน้อยมีใจเข้มแข็งกล้าหาญ มีน้ำใจ มองโลกในแง่ดี ดังที่เธอบอกว่า “อีกไม่ช้าพ่อหนูจะกลับมา ตอนนั้นแม่ก็หายดีแล้ว” (หน้า 14) ความรักอันบริสุทธิ์ของเธอเพื่อแม่ไปยั้งคนอื่น **ผู้เขียน**บรรยายว่า “เด็กใช้มือเล็ก ๆ วาดเป็นวงในอากาศและสุดท้ายก็มาจิ้มมือฉัน ‘เราทุกคนก็จะสบายดี’ คำว่า ‘ทุกคน’ นี้หมายถึงฉันด้วย” (หน้า 14) นอกจากนี้เธอยังทำโคมไฟจากเปลือกส้มให้ผู้มาเยือนส่องทางเดินกลับขึ้นภูเขาไปได้อย่างปลอดภัย โคมส้มจึงเป็นตัวแทนที่ทำให้ “ฉัน” ตัวละครผู้เล่าเรื่องจดจำเด็กน้อยในหุบเขาไม่รู้ลืมและมีความหวังว่าในอนาคตครอบครัวของเธอจะสมบูรณ์พร้อมหน้าดังเดิม

หมิงจื่อกับเหมียนน้อยมีจื่อ เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก ผลงานเขียนของปิงชินเช่นกัน เป็นเรื่องความรักในครอบครัว เด็กน้อยหมิงจื่ออยากเลี้ยงแมว แต่แม่ไม่ให้เลี้ยงเมื่อแม่ไปต่างประเทศ หมิงจื่อจึงไปขอลูกแมวจากลุงเงินมาให้คุณย่าเลี้ยง ย่าและหลานช่วยกันเตรียมสถานที่และข้าวของสำหรับเลี้ยงแมว และมีความสุขกับแมวแสนซนด้วยกัน วรรณกรรมเรื่องนี้สร้างความประทับใจในความรักและความอบอุ่นของครอบครัวที่ย่า

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หลาน ลุง พ่อ สนิทสนมกันอย่างใกล้ชิด มีกิจกรรมทำร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนแม่ แม้ว่าจะอยู่ไกลถึงต่างประเทศ แต่ทั้งคู่คุณย่า พ่อ และหมิงจื่อต่างก็เขียนจดหมายถึงคุณแม่กันอย่างสม่ำเสมอ

สาวน้อยเสี่ยวหยูว เป็นนวนิยายขนาดสั้น ผลงานประพันธ์ของ *เหยียนเกอหลิง* ผลงานของเธอมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม มีผู้นำเรื่อง**สาวน้อยเสี่ยวหยูว** ไปดัดแปลงสร้างเป็นภาพยนตร์ ได้รับรางวัลภาพยนตร์ดีเด่นและอื่น ๆ รวม 6 รางวัล ในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้เขียนก้าวข้ามจากเรื่องราวของสังคมจีนไปสู่สังคมโลก เป็นนวนิยายชีวิตที่ผู้เขียนให้เสี่ยวหยูว สาวน้อยชาวจีนอพยพไปอยู่ออสเตรเลียเพื่อเรียนหนังสือและอยู่กินกับหนุ่มจีนคนรัก ที่ไปศึกษาอยู่ที่นั่น ทั้งสองคนต้องเรียนไปด้วยทำงานหาเงินไปด้วย หนุ่มคนรักจึงวางแผนให้เสี่ยวหยูว “ซื้อ” สามีปลอม โดยจดทะเบียนสมรสกับชายแก่นักดนตรีชาวอิตาลี เพื่อเธอจะได้รับใบอนุญาตทำงาน ในระหว่างที่เธอต้องอยู่กับชายแก่ตามกฎหมาย โดยทำหน้าที่เพียงดูแลทำความสะอาดบ้าน หนุ่มคนรักเกิดโกรธจึงหวง เธอจึงพบว่าเขาเห็นแก่ตัว หยาบคาย ไร้มตตา ไม่ให้เกียรติ เห็นเธอเป็นที่รองรับอารมณ์ใคร่ และทำตัวเป็นเจ้าของชีวิตของเธอ พร้อมกันนั้นชายแก่และสาวคู่นอนก็มีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์เช่นกัน ในระหว่างเสี่ยวหยูวเห็นด้านมืดของชายคนรัก เธอก็เห็นด้านนำเวทนาของชายแก่ - สามีปลอมที่เธอรังเกียจ เธอกลับรู้สึกสงสารเห็นใจเขา ในที่สุดด้วยจิตใจอ่อนโยนมีเมตตาของเสี่ยวหยูว เธอก็สามารถเปลี่ยนชายชราผู้ใช้ชีวิตอย่างไร้จุดหมายไปวัน ๆ และไร้ศักดิ์ศรีจนยอม “ขายตัว” แต่งงานปลอม ๆ ให้เกิดละอายใจ จนออกไปทำงานเลี้ยงชีพ และทำตัวเป็นคนดีเพื่อพิสูจน์ตัวเองว่าเราไม่ใช่คนใช้ชีวิตตกต่ำและว่างเปล่า ชายแก่จึงสามารถกลับมาตีความกับ “อดีตที่เขาสูญเสียไปนานแสนนาน คือ ความสุขุมงามสง่า”

นวนิยายเรื่องนี้วิพากษ์ความคิดเรื่องความรักและการแต่งงานอย่างรุนแรงว่า การแต่งงานต้องเกิดจากความรัก และครองความสัมพันธ์ของชีวิตคู่ด้วยความรัก ไม่ใช่ใคร่ ดังที่หริตักกล่าวถึงความสัมพันธ์ของเธอกับชายแก่ว่า

“เราทำกับฉันเหมือนสัตว์กับสัตว์ แต่กับเธอเหมือนคนกับคน !”

...

“แต่งงาน นั่นเป็นเรื่องของคนกับคน สัตว์กับสัตว์ไม่ต้องแต่งงาน พวกมันมีแต่ผสมพันธุ์กัน มันก็แค่นั้น !”

“ฉันจะไปหาคนที่ทำให้ฉันไม่รู้สึกรู้ว่าตัวเองเป็นแค่สัตว์ตัวเมียแปลกนะ ถ้าไปอยู่กับคน สัตว์ก็เปลี่ยนเป็นคนได้ ถ้าอยู่กับสัตว์ คนก็เปลี่ยนเป็นสัตว์ได้” (หน้า 57)

เรื่องจบลงอย่างน่าประทับใจ แม้ผู้เขียนจะไม่บอกตรง ๆ แต่ผู้อ่านก็จินตนาการได้ว่าเมื่อชายแก่ซึ่งกำลังนอนรอความตาย เอ่ยคำว่า “อ้าว..” เพียงคำเดียว ขณะที่เสียวหยูกำลังจากเขาไปตามกำหนดเวลา เสียวหยูผู้มีจิตใจอันงดงามก็อ่านความรู้สึกของเขาออก เธอพยักหน้ารับคำว่า “อ้าว” นั้น นั่นแสดงว่าเธอจะอยู่เพื่อพยาบาลดูแลให้กำลังใจเขา จนกว่าเขาจะสิ้นลม

นวนิยายเรื่องนี้ให้คุณค่าแก่ความรักอย่างสูงส่ง ว่าความรักต้องก่อปรด้วยความเมตตา ความหวังดี ความบริสุทธิ์ใจ นับถือให้เกียรติกันอย่างมีศักดิ์ศรี ความรักเช่นนี้เป็นสากล ไม่มีขีดคั่นด้วยชาติภาษาวัฒนธรรมหรืออายุ ผู้เขียนจึงให้เสียวหยูเป็นสาวน้อยชาวตะวันออก และชายแก่เป็นชาวตะวันตก พร้อมกันนี้นวนิยายก็วิพากษ์ความเสื่อมโทรมของสังคมที่ก้าวหน้าทันสมัย แต่มนุษย์กลับเสื่อมทราม เห็นความสำคัญของวัตถุเงินทองมากกว่าจิตใจ และเห็นแก่อารมณ์ปรารถนาทางกายมากกว่าความสุขทางใจ

ตำนานกับข้าวคู่ เป็นผลงานของนักประพันธ์หญิงชื่อ ซูเฉียว ซึ่งเป็นแม่บ้านเต็มตัว พร้อมทั้งทำงานสร้างสรรค์เป็นทั้งนักเขียน คอลัมนิสต์ และนักวิจารณ์อาหาร

นวนิยายเรื่อง**ตำนานกับข้าวคู่** สร้างเรื่องน่าประทับใจ ทำนองฆาตกรรมกันครัว เพราะผนวกนิยายรักเข้ากับเรื่องราวของวัฒนธรรมอาหารการกินได้อย่างกลมกลืน เนื้อเรื่องกล่าวถึงหนุ่มสมัยใหม่ที่หลงชีวิตโสด ไม่อยากแต่งงานกับใคร จึงมีคู่รักคู่นอน 2 คน ซึ่งมีบุคลิกต่างกัน คนหนึ่งร้อนแรง อีกคนหนึ่งเยือกเย็น ผู้แต่งเปรียบเทียบกับว่า “เหมือนน้ำตาลทรายขาวกับน้ำตาลทรายแดง” (หน้า 76) สาวทั้งสองปรนเปรอเขาด้วยอาหารการกินรสเลิศที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทุกวันตัวละครเอกจะอิมเอมกับอาหารรสจัดและรสเผ็ดร้อน ราวกับมีร้านอาหารส่วนตัว 2 แห่ง จนมีอาการป่วยหนักเข้าโรงพยาบาล เขาจึงพบว่าผู้หญิงสองคนไม่ได้ยอมให้เขาหลอกแต่ฝ่ายเดียว แต่พวกเขาแค้นเคืองเขา โดยสมคบกันเล่นละครหลอกเขาและปรุงอาหารที่ส่งเสริมสร้างพิษให้แก่กันจนเขาป่วยด้วยอาหารเป็นพิษ ดังที่หมออธิบายให้เขาฟังว่า

“กินเข้าไปแบบนี้บ้างแน่ ๆ ที่คุณไม่สบาย คุณไปกล่าวโทษคนทำกับข้าวที่บ้านคุณได้เลยครับ ปอดหมูกินกับหอยขมไม่ได้ เนื้อกระต่ายกินกับขึ้นฉ่ายไม่ได้ เต้าหู้กับน้ำผึ้งกินเข้าไปด้วยกันไม่ได้ เต้าหู้กับหอมหัวใหญ่ก็ไม่ดี อย่างนี้ทั้งหมดทั้งคิ้วของคุณถึงได้ร่วง หรือตาลาย แต่อาหารเป็นพิษ ในครั้งนี้นัยไม่ใช่ประเด็นที่สำคัญที่สุด ที่แย่มากที่สุดคือ คุณกินวิตามินซีเข้าไปเพื่อแก้ปัญหามะเร็งไขใหม่ กินกับกึ่งจำนวนมาก ของ 2 อย่างนี้ทำให้เกิดสารหนูขาวในท้องของคุณ” (หน้า 87)

อาหารเป็นพืชเปรียบเสมือนความรักเป็นพืช และบทเรียนปางตายครั้งนี้ทำให้เขาพบว่า “ผู้หญิงที่ทำกับข้าว จิตใจเป็นพืชถึงเพียงนี้” เขาจึงแต่งงานกับผู้หญิงที่เกลียดการทำกับข้าว แต่หลังแต่งงานได้สามปีครึ่ง ภรรยาเปิดร้านอาหาร เขาพบในเวลาต่อมาว่าที่แท้เธอเป็นซู้กับหัวหน้าพ่อครัวรูปหล่อ สิ่งยืนยันคือเธอทำขนมแสนอร่อยให้ซู้รักรับประทาน ในขณะที่ทำอาหารเลว ๆ ซ้ำซากใส่ถุงพลาสติกแช่ช่องแข็งไว้ให้สามีอุ่นกินอาหารที่แสดงรสมือต่างกันจึงเป็นการแสดงว่าเธอไม่ได้รักสามีเลย ในตอนท้ายเรื่องตัวละครเอกหวนคิดถึงอาหารของแม่ที่ทำให้เขากินตอนเด็ก อันเป็นเอกภาพกับข้อความที่ผู้เขียนพรรณนาไว้ในตอนเปิดเรื่อง เพื่อแสดงว่าอาหารที่สด สะอาด และประณีตจากฝีมือของแม่เป็นเครื่องหมายแทนความรักแท้ที่ไม่มีสิ่งใดเคลือบแฝง

ผู้เขียนนวนิยายเรื่องนี้ น่าจะต้องการเปรียบเทียบกับว่าผู้หญิงสมัยก่อนอดทนต่อความไม่ซื่อสัตย์ของฝ่ายชาย และรักษาคุณความดีของตนไม่เปลี่ยนแปลง แต่ผู้หญิงสมัยใหม่ไม่อดทนและตอบโต้ความไม่จริงใจของผู้ชายอย่างสามสใจ นอกจากนี้ผู้หญิงสมัยใหม่ไม่ได้รักนวนลสวนตัว ไม่ได้เป็นกุลสตรีที่ซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อสามีจนตายจากกันเหมือนสมัยก่อน แต่พวกเขาสลัดทิ้งพันธนาการทางวัฒนธรรมประเพณีและหาความสุขในชีวิตอย่างมีอิสระภาพ

ผู้เขียนใช้วัฒนธรรมอาหารเป็นข้อเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมสมัยใหม่อย่างมีเอกภาพตลอดทั้งเรื่อง นอกจากอาหารที่คู่รักรุ่นลูกปรนเปรอแก่กันแล้ว อาหารที่แม่ทำให้อาหารและลูกที่พรรณนาไว้ตั้งแต่ต้นเรื่องก็เป็นกวีธิวนำเสนอถึงวิถีวัฒนธรรมและความรักอย่างแนบกายเช่นเดียวกัน ตัวละคร “ผม” พรรณนาอาหารรสจืด ๆ ของแม่ไว้ด้วยลีลาวรรณศิลป์ปนทัศนศิลป์อย่างมีสีสันว่า

“อาหารพวกนี้ดูเหมือนภาพเขียนพู่กันจีนอย่างละเอียด มีกับ 3 อย่างและแกงอีกอย่างหนึ่ง เนื้ออบแห้งสีแดงเหมือนดอกกุหลาบโรยยอดถั่วลันเตาสีเขียวมรกต ผักกาดหอมสดฉ่ำกับหน่อไม้เป็นริ้ว ๆ สีขาว ๆ ต้นหอมสีเขียวโรยบนเนื้อกุ้งน้ำจืด สีขาวแซมสีส้ม พร้อมแกงจืดสาหร่าย สาหร่ายลอยเป็นแพหนาบ้าง บางบ้างเหมือนน้ำหมึกที่ซึมกระจายอยู่บนกระดาษ” (หน้า 71)

ส่วนอาหารที่ผู้หญิงคนใหม่ของพ่อปรุงขึ้นนั้น ตัวละคร “ผม” บรรยายให้เห็นภาพอาหารฝรั่งทำจากเนื้อสัตว์ชนิดต่าง ๆ มีสีฉูดฉาด กลิ่นร้อนแรง และเจ้าอารมณ์ให้ตื่นตื้นคึกคักราวกับกระเบื้องเล่นอยู่ในสวนสนุก

“สแต่็กเนื้อกินกับไวน์แดง พอใช้มีดหั่นลงไป เนื้อก็ยังมีเลือดแดง ๆ ไหลเยิ้มออกมา เนื้อแกะผัดผงกะหรี่เป็นน้ำชั้นสีเหลืองทอง รวดบนข้าวไทยที่ขาวราวกับหิมะ กลิ่นหอมแสบจมูกของผักชีพริกไทย กะทิ และตะไคร้คละคลุ้งรวมกัน มีปลาแซลมอนรมควันสีออกส้ม ๆ วางบนผักแมงดาสีม่วง ตกแต่งด้วยลูกโอสถสีดำกับหอมหัวใหญ่สีขาวใสท้นเป็นแว่น ๆ รวมถึงซุปรืดสีเทา ๆ ใสเนื้อไก่ฉีกฝอย เป็นซุปรืดข้นใส่ครีมสีขาว...อาหารนั้นวางบนจานสามสีเหลืองทองกับสีฟ้าที่มีรูปร่างแปลกประหลาด ในช่วงเวลาที่มองอาหารซึ่งวางอยู่เต็มโต๊ะ เขารู้สึกเหมือนว่าไม่ได้มากินข้าว แต่มาเล่นสนุก อาหารทุก ๆ จานต่างเหมือนกับเป็นอุปกรณ์ของเล่นในสวนสนุก ทำให้เขารู้สึกตื่นเต้น และรู้สึกอยากส่งเสียงร้องกรี๊ดด้วยความดีใจ” (หน้า 72)

การเปรียบเทียบอาหารของแม่ว่าราวกับภาพเขียนพู่กันเงินกับอาหารของผู้หญิงคนใหม่ของพ่อว่าเหมือนอุปกรณ์ของเล่นในสวนสนุก เป็นอุปมาที่ให้ความหมายลึกซึ้งกินใจถึงคุณค่าที่แตกต่างของผู้หญิง 2 คน ความแตกต่างของวัฒนธรรมเก่า - ใหม่ และของวัฒนธรรมจีนกับวัฒนธรรมตะวันตก

ข้อสังเกตจากการศึกษาพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย

1. วรรณกรรมจีนร่วมสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเลือกมาแปลเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของสังคมจีนหลายยุค ตั้งแต่ยุคคอมมิวนิสต์ใช้ระบบสังคมนิยมเพื่อสร้างความเท่าเทียมกัน ยุคปฏิวัติวัฒนธรรมที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้แนวคิดสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ยิ่งขึ้น ต้องการให้สังคมปราศจากชนชั้น แต่จิตวิญญาณมนุษยกลับเสื่อมสลายเพราะมีการทำลายศิลปะ วัฒนธรรม และความรู้ซึ่งถือว่าเป็นมรดกวัฒนธรรมของชนชั้นสูง และที่สำคัญคือทำลายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ต่อมาเป็นยุคปฏิรูปเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม และยุคนโยบายสี่ทันสมัยที่ตั้งเสียมิ้งใช้หลักเศรษฐกิจ 2 ระบบคือทุนนิยมและสังคมนิยม จึงเปิดเสรีการค้าและเปิดประเทศ มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับตะวันตกทำให้เศรษฐกิจมั่งคั่งต่อเนื่องมาจนถึงยุคสมัยใหม่ที่ทุนนิยมและบริโภคนิยมเข้ามาครอบงำชีวิตคนจีนรุ่นใหม่มากขึ้น

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ยุคสมัยทางการเมืองที่ผกผันเปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นสัจธรรม และการเมืองมีความสัมพันธ์กับชีวิต การปฏิบัติสังคมไม่อาจสำเร็จผลได้ด้วยอุดมการณ์หรือทฤษฎีการเมืองเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมีความเข้าใจความเป็นมนุษย์ และให้ความสำคัญกับมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าระบบในการขับเคลื่อนสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องนึกถึงประชาชนคนส่วนใหญ่ของประเทศ นวนิยายจีนร่วมสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงแปลในช่วงแรก ๆ ได้แก่ เรื่อง *ผีเสื้อ* และ *เมฆเหินน้ำไหล* ได้แสดงแนวคิดดังกล่าวอย่างชัดเจน

2. พระราชนิพนธ์แปลนวนิยายจีนร่วมสมัยได้แสดงให้เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรม วรรณกรรมได้เสนอให้เห็นการปะทะกันของระบบคุณค่าแบบเก่าและแบบใหม่ คุณค่าดั้งเดิม เช่น คุณธรรมความดี ความกตัญญู ความซื่อสัตย์จริงใจ ความเข้มแข็งของครอบครัวเครือญาติ ฯลฯ กำลังสั่นคลอนด้วยความคิดแบบปัจเจกชนที่มีความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ผลประโยชน์ ดังที่ปรากฏในสังคมปัญญาชนในนวนิยายเรื่อง *เมฆเหินน้ำไหล* ที่ได้กรุ่นใหม่เห็นเงินเดือนสูงสำคัญกว่าปัญญาความรู้ และนักศึกษาหาประโยชน์ด้วยวิธีฉ้อฉล เช่น ลอกข้อสอบ ดิดสินบนครู ส่วนนวนิยายเรื่อง *ตลอดกาลนะ นานแค่วัน* เรื่อง *สาวน้อยเสี้ยวหยูว* และเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่* ผู้เขียนก็เสนอภาพชีวิตคู่รักสมัยใหม่โดยนำเสนอภาพเปรียบเทียบระหว่างความรักที่ถือเอาประโยชน์สุขของตนเป็นใหญ่กับความรักที่เสียสละเพื่อคนที่รัก

3. ในขณะที่สังคมสมัยใหม่เจริญก้าวหน้า จิตใจมนุษย์กลับตกต่ำลง เฟื่องเล็งแต่คุณค่าทางวัตถุและประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ สังคมสมัยใหม่จึงเติบโตทางกายภาพ แต่เสื่อมสลายทางจิตวิญญาณ แต่กระนั้นนักเขียนก็ไม่สิ้นศรัทธาความหวังในคุณธรรมความดีของมนุษย์เสียทีเดียว นักเขียนแสดงให้เห็นว่าในชุมชนที่ยากจนแร้นแค้น มนุษย์มีน้ำจิตน้ำใจใสสะอาดเอื้ออาทรเพื่อนมนุษย์ที่ด้อยกว่า ดังในนวนิยายเรื่อง *หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า* ชาวบ้านอุปการะเด็กขอทาน สามเณรเลี้ยงดูภรรยาที่เป็นบ้า และเด็กน้อยช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่คนชราและกล้าหาญสละชีวิตตนเพื่อช่วยชีวิตผู้อื่น เลจากเด็กน้อยในนวนิยายเรื่องนี้จึงเป็นความหวังว่าคนรุ่นใหม่จะธำรงรักษาคุณธรรมความดีไว้ใน “โลกใหม่” ที่กระแสวัฒนธรรมใหม่ถาโถมเข้ามาอย่างรุนแรงราวกับน้ำท่วม คุณความดีที่คงทนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมยังเห็นได้ชัดในนวนิยายเรื่อง *ตลอดกาลนะ นานแค่วัน* และ *นารีนครา*

4. แง่มุมด้านหนึ่งของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนที่สะท้อนในนวนิยายจีนที่ทรงแปลคือความรักความอบอุ่นในครอบครัว ดังปรากฏในงานเขียนหลายเรื่อง เช่น *หมู่บ้าน*

เล็กตระกูลเป้า เป็นชุมชนแช่เดียวกัน จึงมีความผูกพันดูแลทุกข์สุขกันและกันเป็นครอบครัวใหญ่ ส่วนเรื่อง **นารีนครา** คุณย่าและมีเจี้ยไม่มีปัญหาเรื่องแม่ผัว - ลูกสะใภ้ เพราะมีความคิดตรงกันคือต้องรักษาความเข้มแข็งของครอบครัวไว้ให้ได้ ทั้งคุณย่าและมีเจี้ยจึงต่างยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อธำรงความเป็นครอบครัวไว้ รวมไปถึงการที่มีเจี้ยดูแลทุกข์สุขการกินการอยู่ของลูกน้องในร้านซักรองเท้าเสมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน ส่วนวรรณกรรมสำหรับเด็ก 2 เรื่อง คือ **โคมล้อมดวงน้อย** และ **หมิงจ้อกับเหมียวน้อยมีจ้อ** เป็นเรื่องที่แสดงความรักความอบอุ่นในครอบครัวอย่างชัดเจน

5. นวนิยายบางเรื่องสะท้อนความรู้สึกลอยลางวิถีชีวิตของชุมชนแบบดั้งเดิมที่มีวัฒนธรรมของการอยู่ร่วมกัน ชาวบ้านสนิทสนมราวเครือญาติ มีน้ำใจไมตรีจิต ร่วมทุกข์ร่วมสุข และมีวิถีชีวิตการกินการอยู่ที่ประณีต ให้ความสำคัญกับอาหารและมีวัฒนธรรมอาหารอันเป็นศาสตร์และศิลป์ที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน ดังที่นักเขียนบรรยายอาหารอยู่ได้ในเรื่อง **นารีนครา** บรรยายฉากชุมชนพุม่าหูท่งในเรื่อง **ตลอดกาลนะนานแคไหน** บรรยายอาหารที่จัดทำอย่างประณีตในเรื่อง **ตำนานกับข้าวคู่** นับเป็นกลวิธีแยบยลที่นักเขียนใช้ฉากสถานที่และวัฒนธรรมเพื่อขับเน้นความหมายของแก่นเรื่อง อย่างไรก็ตามนักเขียนมิได้ต่อต้านความเป็นสมัยใหม่ หากแต่นำแง่มุมงดงามของวิถีชีวิตที่สงบ ประณีต สง่างาม มีศิลปะและวัฒนธรรมไม่เร่งร้อน ลวกกรน หยาบกระด้าง มาเสนอให้ผู้อ่านเพ่งพินิจ

6. นวนิยายพระราชนิพนธ์แปล 5 ใน 6 เล่ม เป็นผลงานของนักเขียนสตรีจีนร่วมสมัย และพระราชนิพนธ์แปล 3 เล่มหลัง เป็นวรรณกรรมสตรีนิยม และการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงด้วยมุมมองของผู้หญิงดังที่ปรากฏในนวนิยาย 4 เรื่อง คือ **นารีนครา** **ตลอดกาลนะนานแคไหน** **สาวน้อยเสี่ยวหยู** และ **ตำนานกับข้าวคู่** เสนอภาพของผู้หญิงจีนสมัยใหม่ที่มีวิถีชีวิตแบบตะวันตก เป็นผู้หญิงทำงานนอกบ้าน ต้องแข่งขันเพื่อความก้าวหน้า มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง หย่า คบชู้ โดยไม่กังวลกับชนบประเพณีหรือเสียงชาวบ้าน เพราะเป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ไม่ผูกพันเกี่ยวข้อแน่นแฟ้นเหมือนสังคมสมัยก่อน ผู้เขียนไม่ได้ตำหนิการใช้ชีวิตของผู้หญิงสมัยใหม่ แต่ก็มีน้ำเสียงที่ปรารถนาให้ประสานคุณค่าดั้งเดิมอันดีงามกับคุณค่าวัฒนธรรมแบบสมัยนิยม

7. “รส” ที่ได้จากการอ่านพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย เกิดจากพระปรีชาสามารถที่ทรงเลือกสรรภาษาไทยที่เหมาะสมกับบริบทของเรื่อง ทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมกับอารมณ์ของตัวละครหรือเหตุการณ์ในเรื่อง อย่างเช่น ในเรื่อง **เมฆเทินน้ำไหล** คำพูดของเกาเหรินหยุนที่บอกให้ภรรยาไปปฏิบัติความช่วยเหลือของเพื่อนอาจารย์ หลังพบว่าเธอไม่ได้ช่วยอย่างจริงจัง

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“เกาเหรินหยุนพุด “ฉันก็บอกไม่ถูกเหมือนกัน เหมย เธอลองไปพบหวูดานซี แล้วบอกว่าภาควิชาตกลงให้เงินแล้ว และขอบคุณเขาไม่ว่าจะเป็นเงินของรัฐหรือเงินส่วนตัว ฉันท - เกาเหรินหยุนก็เอาโดยไม่มีเหตุผลไม่ได้” เหมยเจี้ยเหวินพุด “ประโยชน์คลุคทำยต้องพุดใหม่” เกาเหรินหยุนรีบโบกไม้โบกมือห้าม “ไม่ต้องขอรับ” (หน้า 160)

การที่ทรงใช้คำว่า “ขอรับ” ซึ่งเป็นคำขานรับที่สุภาพและไม่จำเป็นต้องใช้ในบริบทนี้ ทำให้ผู้อ่านรับรู้อารมณ์สนุกขบขันของตัวละครที่แก๊งพุดประชดภรรยาเล็กน้อย

ในเรื่อง*ตลอดกาลนานแค่วัน* ตอนที่ไปต๋าส่งยีนยันว่าจะไม่ยอมรักรักคืนดีกับคนรักเก่าที่ทิ้งเธอไปแต่งงานกับคนอื่น ตัวละครผู้เล่าเรื่องใช้คำว่า “ฉันแปลกใจที่ไปต๋าส่งเกิด “ตรัสรู้” ขึ้นมาแล้ว” (หน้า 87) การที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเลือกใช้คำว่า “ตรัสรู้” แฝงน้ำเสียงและนัยประชดว่าไปต๋าส่งรู้แจ้งเห็นจริงเสียที่ไม่หลงเชื่อผู้ชายง่าย ๆ อีก

ในเรื่อง*ตำนานกับข้าวคู่* ตอนที่บรรยายถึงผู้หญิงในสำนักงานที่เป็นคู่รักลับ ๆ ของตัวละครเอก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงใช้ภาษาทันสมัยเหมาะสมกับลักษณะตัวละคร ดังนี้

“เขาจึงพุดกับเธอแต่เนิ่น ๆ อย่างชัดเจนว่า เรื่องนี้ต้องดำเนินไปแบบเทวดาไม่ทราบ ผีไม่รู้ เธอเป็นสาวโสดมาจากเสฉวน อายุ 29 ปี คัดผมพุดที่เขามองดูเหมือนหมูหยองได้หัววัน ย่อมเป็นสีแดงอ่อน ๆ เป็นคนประเภทที่เล่นด้วยยาก เวลาอ่อยเหยื่อล่อผู้ชาย เธอก็ไม่ใจอ่อนกับใคร ความสัมพันธ์แบบนี้เธอเข้าใจถ่องแท้ยิ่ง” (หน้า 76)

นอกจากนี้ ในข้อความที่เป็นการทะเลาะด่าว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงใช้คำที่เหมาะสมกับอารมณ์ของตัวละคร เช่น ในเรื่อง*สาวน้อยเสี่ยวหยูว* คนรักของเสี่ยวหยูวตาชายแก่ผู้เป็นสามีปลอมอย่างรุนแรงด้วยความหึงหวงว่า “ไอ้สัตว์” “ไอ้ชาติหมาสารเลว”

ในบทพรรณนาที่ใช้ภาษาภาพพจน์ต่าง ๆ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงถ่ายทอดตามต้นฉบับภาษาจีน หากมีสำนวนไทยที่มีความตรงกันจะทรงอธิบายหรือให้สำนวนไทยที่มีความหมายตรงกันไว้ด้วย เช่น “กินเต้าหู้อ่อน”

ในบริบทที่กล่าวถึงชายแก่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กสาว ทรงอธิบายว่าตรงกับสำนวนไทย “วัวแก่อยากกินหญ้าอ่อน” (เรื่อง *สาวน้อยเสียวหยู*) วลีที่ว่า “เขยที่แต่งเข้าบ้าน ฝ่ายหญิง” ทรงอธิบายไว้ในวงเล็บว่า “คนเกาเขยผู้หญิง” (เรื่อง *หมู่บ้านเล็กตระกูลเป้า*) นอกจากนี้ ผู้อ่านยังได้รับรู้สำนวนภาษาจีนสมัยใหม่ที่สะท้อนสังคมสมัยใหม่ของจีนที่กำลังเป็นสังคมวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น และเป็นสังคมสมัยใหม่แบบตะวันตก อย่างเช่น การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบผู้หญิงกับน้ำตาลและขนมเค้กในเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่* ว่า

“ผู้หญิง 2 คนจึงเหมือนน้ำตาลทรายขาวกับน้ำตาลทรายแดงที่วางหันหลังให้กันบนชั้นเดียวกันในซูเปอร์มาร์เกตแห่งเดียวกัน” (หน้า 76)

“ผู้หญิงหากอายุ 29 ปีแล้ว ก็เหมือนขนมเค้กวันคริสต์มาสที่ทิ้งไว้ในตู้แช่จนเกินไปแล้ว ต้องรีบขายไป ไม่อย่างนั้นรสชาติจะเปลี่ยนหรือหมดสภาพ ถึงแม้ว่าเปลือกนอกจะยังดูดี แต่ก็ยังได้กลิ่นอายเย็นเยือกที่บ่งว่าแช่จนเกินไป ยิ่งไปกว่านั้น ผู้หญิงใหม่ ๆ ที่จะออกมาเหมือนเค้กใหม่ ๆ ที่ออกมาจากพิมพ์ขนมไม่ขาดสาย ตัวเองได้แต่ตาปริบ ๆ มองลูกเซอร์รีบนเค้กเก่าเหี่ยวแห้งไป” (หน้า 78)

8. คำนำพระราชนิพนธ์ทุกเรื่องแสดงพระอัจฉริยภาพในการตีความหมายของเรื่องและวิเคราะห์คุณค่าสาระของนวนิยายจีนที่ทรงแปลได้อย่างชัดเจน จนผู้ศึกษาแทบจะเขียนอะไรเกินเลยไปกว่าเดิมได้ นอกจากเพียงยกตัวอย่างให้เห็นรายละเอียด นอกจากนี้ข้อความในวงเล็บ เชิงอรรถ ภาคผนวก ภาพประกอบ ในหนังสือพระราชนิพนธ์แปลแต่ละเล่ม เป็นองค์ความรู้สำคัญที่เสริมคุณค่าทางปัญญา ทำให้ผู้อ่านได้รับอรรถประโยชน์มากยิ่งขึ้น

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยทั้ง 6 เล่ม 9 เรื่อง เป็นงานเขียนที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเลือกสรรมาถ่ายทอดเป็นภาษาไทยที่สละสลวย ละเมียดละไม ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิงใจ และสะท้อนอารมณ์ในชะตากรรมและพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ และที่สำคัญ ผู้อ่านได้ความรู้และข้อคิดอันเป็นสาระประโยชน์แก่ชีวิต แม้ว่าวรรณกรรมร่วมสมัยเหล่านี้จะเสนอภาพของสังคมจีน แต่ก็สะท้อนให้เห็นสังคมไทยสมัยใหม่ที่ประสบกับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต ค่านิยมและวัฒนธรรม และเผชิญกับความขัดแย้งของระบบคุณค่าเก่า - ใหม่

พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เช่นกัน พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยจึงเป็นผลงานวรรณกรรมข้ามชาติข้ามวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจลุ่มลึกทั้งเข้าใจคนอื่นและเข้าใจตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2549). **วิศิษฎ์ศิลป์**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (ผู้แปล). (2528). **กำเนิดอนาคต**. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2537). **ผีเสื้อ**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2539). **ตลอดกาลนะนานแค่วัน**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2539). **เมฆเหนือน้ำไหล**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2541). **หยกใสร้ายคำ**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2545). **ความคิดคำนึง** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : อักษรศาสตร์บัณฑิตรุ่นที่ 41 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). **เพียงวันพบวันนี้ที่สำคัญ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2553). **ขบวนการนกกางเขน** (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2556). **นารีนครา**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2556). **รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2557). **นิทานโกหกเยอรมัน ของ บารอน ฟอน มินซ์เฮาเซ่น** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2558). **ความฝัน** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- _____. (2558). **หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. (2543). **เทพรัตนบรรณศิลป์** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.